Dundadznieks

Nr. 9 (90) septembris 2009 **Dundagas novada domes izdevums**

2. lpp. Apvienības *Ziemeļkurzeme* nākotne.

3. lpp. Kolkas pamatskolā un jaunajā internātā.

4. lpp. «Kad atskan svilpe un es saožu akmeņogļu smaržu, tad sāku raudāt».

5. lpp. Aldis Pinkens: «Kolka man nav vienaldzīga».

6. lpp. Veselības centrs *Mežlīdumos*.

7. lpp. Lasām *Līvu laiku*!

Redaktora ziņa

Vairāk tīmeklī

Vai iespējams uzlabot darbu laikā, kad tam ir šķietami visnelabvēlīgākie priekšnosacījumi? Gana daudzi pierāda — ir! Latvijā un arī mūsu novadā. Par to šajā avīzē raksta Dundagas Mākslas un mūzikas skola. Par to arī turpmāk centīsimies vēstīt mēs, novada laikraksts. Turklāt paši, nejaudājot patlaban avīzi veidot nedz biezāku, nedz pie lasītājiem doties biežāk, lūkosim pamazam mainīt un uzlabot pašvaldības interneta lapu *www.dundaga.lv*. Pašlaik tā ir vienīgā iespēja uzrunāt novada iedzīvotājus papildus, ziņot par svarīgākajiem lēmumiem un notikumiem ātrāk. Protams, sekmes būs atkarīgas arī no visu nozaru vadītāju atsaucības un ašuma. Raudzīsim to sākt jau oktobrī. Gaidām arī jūsu ieteikumus. Bet avīze joprojām iznāks, ar to pašu pasūtīšanas indeksu **3085** un to pašu cenu.

Alnis Auziņš

Aigas Štrausas pirmā stunda

Jaunais mācību gads Dundagas vidusskolā sācies ar pārmaiņām — nu jau bijušais direktors Uldis Katlaps darba gaitas turpina Talsos (palikdams gan par pašvaldības deputātu), bet konkursā uz Dundagas vidusskolas direktora amatu uzvarējusi Aiga Štrausa, kas iepriekš vadījusi Pūņu pamatskolu.

— Iepazīstiniet, lūdzu, ar savu dzīves gājumu!

— Laikam tēlaini to varētu nosaukt par pirmo atklātības stundu dzīvē. Līdz šim neesmu ar to saskārusies. Kādreiz mani vēlējās intervēt mans bijušais audzēknis un arī Dundagas vidusskolas absolvents Toms Upners. Toreiz atteicu, jo bija pagrūti saņemties. Tagad tas jādara.

Esmu dzimusi un augusi Talsos. Ģimenē biju vienīgais bērns, bet es pilnvērtīgi izbaudīju bērnību. Dzīvoju tā saucamajā *ķīniešu kvartālā*. Kopā ar sētas bērniem spēlēju kariņus, pa šķūnīšiem un mazām ieliņām skrēju paslēpēs. Tās ir jaukas atmiņas.

Manuprāt, skolas laiks ikkatram ir būtisks, skola ir vieta, kur lielākā daļa cilvēku grib kaut reizi atgriezties. Tā ir nozīmīga mūža daļa, kad gūst pirmo pieredzi un pirmos draugus. Skolas gados — Talsu 2. vidusskolā — jutos labi, un varbūt arī tādēļ turpmāko dzīvi saistīju ar skolu. Īpaši matemātikas skolotājas Lilitas Irbes ietekmē izvēlējos kļūt par matemātikas skolotāju. Pēc vidusskolas absolvēšanas iestājos Liepājas Pedagoģiskajā institūtā, ko pabeidzu 1987. gadā. Tūlīt sāku strādāt Pūņu pamatskolā par matemātikas skolotāju. Kad 1994. gadā mainījās mācību iestādes vadība, skolas saime mani virzīja direktora amatam. Toreiz konkursus nerīkoja. 1996. gadā vēlreiz atgriezos Liepājā — nu jau pedagoģiskajā augstskolā. 1998. gadā ieguvu maģistra grādu izglītības darba vadībā.

— Tātad jums bijusi viena darbavieta pēc augstskolas. Un tagad — būtisks lēmums to mainīt.

— Jā. Zināmā mērā tā sakrita apstākļi. Ar kolēģu un ļoti lielu pašvaldības atbalstu Pūņu pamatskolā daudz paveikts, un skola tālāk var strādāt arī bez direktora. Varbūt arī tāpēc gribēju paraudzīties, kur varētu būt noderīga. Tieši tad uzzināju par konkursu. Dundaga man šķita nedaudz pazīstama, šeit mācās arī Pūņu skolēni, mācījušās manas bijušās kolēģes. Nolēmu pieteikties, lai gan nebiju nemaz tik pārliecināta, ka uzvarēšu.

Dažkārt esmu nedroša, man vajadzīgs vadības komandas un kolēģu atbalsts. Ja jūtu darbabiedru atbalstu un sapratni, tad tas mani iedvesmo darbam.

— Kādai ir jābūt skolai? Kāds ir jūsu skatījums, domājot tieši par Dundagas vidusskolu?

— Piesakoties konkursam, vienkāršā valodā to uzrakstīju. Iepriekšējā darba pieredze mani pārliecinājusi, ka galvenais ir mācību darbs, mācību stunda. Tas ir primārais jebkurā skolā. Jāveido mūsdienīgs mācību process, dodot iespēju izpausties ikvienam saimes loceklim.

Priekšnosacījumi Dundagas vidusskolā ir labi — profesionāla pedagogu saime, laba materiālā bāze, mūsdienīgi dabaszinību kabineti, vispusīgs ārpusstundu darbs. Jācenšas, lai mācību darbs, lai visa skolas dzīve būtu saistoša. Skolēni var darboties pašpārvaldē, iesaistīties dažādos projektos, rīkot pasākumus. Līdztekus mācību darbam skola piedāvā plašu interešu izglītības klāstu — iespēju dziedāt, sportot, dejot, spēlēt šahu, darboties teātrī. Jā, tas viss nebūs tik plaši kā iepriekš, tomēr būs. Līdz šim interešu izglītību pilnībā finansēja valsts, varbūt nākotnē būs jālūdz pašvaldības atbalsts. Protams, jādomā arī par to, lai skolas vide būtu droša, sakopta un draudzīga, kā arī ar stingrām prasībām.

— Skolā esat pavadījusi nelielu laiku, divas nedēļas. Kādas ir pirmās izjūtas?

— Jauka bija Zinību diena. Īpaši maini aizkustināja Karoga stunda. To parasti vada direktors, bet šoreiz to darīja vēstures skolotājs Imants Brusbārdis. Kopā ar skolēniem baudīju ļoti aizraujošu stāstījumu. Pat pietrūka laika! Tādās stundās būtu vērts piedalīties ne tikai piektajiem un desmitajiem, bet arī citu klašu skolēniem.

Ļoti gribētu atrast kādu telpu nelielam skolas muzejam. Tāds it kā ir, bet ļoti saspiests, skapīšos ielikts. Vajadzētu lielāku stūrīti, lai vēsturi varētu redzēt, pat aptaustīt. Lai pašreizējie skolēni zinātu, ka savulaik bijuši oktobrēni un pionieri, kā viņi darbojušies, lai redzētu, kādos skolas solos sēdējušas viņu vecāsmammas un ar kādām pildspalvām rakstījuši vectēvi. To visu tepat līdzās vienuviet saglabāt un ikdienā just, tas, manuprāt, būtu interesanti. Ceru, ka ar laiku iecere piepildīsies.

— Cik skolēnu šoruden uzsāk mācības vidusskolā?

— Skolēnu skaits pēdējos gados diemžēl samazinājies, un es saprotu, ka tam ir vairāki iemesli. Piemēram, mazāk izvēlas vidusskolu, liela daļa pēc pamatizglītības ieguves dodas uz tehnikumiem mācīties amatu. Šajā mācību gadā kopā ar vakarskolas audzēkņiem Dundagas vidusskolā mācās 469 skolēni.

— Tas, ka nauda seko skolēnam, ir svarīgs princips, kas jāņem vērā. Kā skola var piesaistīt skolēnus?

— Būtība ir vienkārša: jābūt saistošām mācību stundām un labam ārpusstundu nodarbību piedāvājumam.

— Jūs pati tātad mācāt matemātiku?

— Jā, piektajā — korekcijas klasē. Varu pasniegt arī informātiku. Pašlaik vēl izlīdzu bijušajai skolai, mācot trīs stundas informātiku.

Nelielu tiešu saskari ar bērniem es vēlos. Negribu būt direktore, kas visu laiku pavada tikai kabinetā.

— Kas īsā kopsavilkumā būtu jūsu priekšrocības un varbūt arī vājās vietas, uzsākot darbu citā skolā?

— Pūņās priekšrocība bija tā, ka iesāku strādāt par skolotāju un pēc vairākiem gadiem kļuvu par direktori. Turklāt tā bija maza skola, lielākais skolēnu skaits — 250, kas tagad samazinājies vairāk nekā uz pusi. Mazā skolā visu vieglāk pārredzēt, saplānot.

Šeit kolektīvs pavisam svešs, viss jāiepazīst, skola atrodas divās ēkās. Būs daudz darāmā, bet kopā ar radošiem pedagogiem, atsaucīgiem tehniskajiem darbiniekiem un novada domes atbalstu viss izdosies.

— Ko darāt brīvajā laikā, kā atpūšaties?

— Mani vienmēr saistījušas grāmatas. Pēdējā laikā ne tikai daiļliteratūra, bet arī psiholoģija. Vasarā braucu ar divriteni, padarbojos mammas dārzā.

— Vai varat teikt kādu vārdu par savu ģimeni?

— Man ir meita, kas Latvijas Universitātes Pedagoģijas fakultātē studē sportu.

— Arī būs skolotāja?

— Varbūt. Lai gan, redzot, kādi laiki patlaban jāpiedzīvo skolotājiem, es pat nezinu, vai gribu meitai to novēlēt.

— Izturību un veiksmi!

Alnis Auziņš

Oktobrī

Pilī

3. X dundadznieku radošo izpausmju vakars.

9. X Sabiles amatierteātris izrādīs Rūdolfa Blaumaņa *Zagļus*.

31. X Dundagas jauktā kora 140 gadu jubilejas koncerts.

Kolkas Tautas namā

No 5. līdz 9. X apskatāma Ausekļa Zālīša maizes etiķešu kolekcija.

Ir doma nākt kopā ik nedēļu vai reizi pāris nedēļās **dažādu interešu klubiņā** (par tā nosaukumu domāsim pirmajā tikšanās reizē), lai pie tējas tases izrādītu savus rokdarbus, runātu savu dzeju un dziedātu pašu sacerētas dziesmas. Uzaicināsim dzīves pieredzes bagātus un interesantus novadniekus, skatīsimies izglītojošas filmas. Būsim kopā, lai nedaudz izrautos no ikdienas un vairāk uzzinātu cits par citu. **Uz pirmo sanākšanu mīļi gaidām mazajā zālē piektdien, 9. X, pulksten 18.00.** Oktobrī ielūgsim dzejnieci Maiju Laukmani.

31. X pensionāru apvienības un ansambļa *Sarma* rudens balle. Gaidām viesus no Dundagas, Rojas un Pastendes.

Foajē **trešdienās un ceturtdienās** no pulksten 17.00 līdz 20.00. var spēlēt novusu un galda tenisu.

Ko tie nosprież, tas paliek

Novada domē 26. augustā

▶ **Skolu lietas**

No 31. VIII atbrīvoja no darba vidusskolas direktoru Uldi Katlapu. Par Dundagas vidusskolas direktori no 1. IX iecēla Aigu Štrausu.

No 1. IX par novada Izglītības speciālistu iecēla Uldi Katlapu.

Nolēma no 1.IX izveidot Kolkas pamatskolas internātu.

Mazirbes speciālās internātpamatskolas direktores amatā no 25. VIII iecēla Lieni Ūdriņu.

Apstiprināja Dundagas vidusskolas nolikumu.

▶ **Saimnieciskais dienests**

Pieņēma zināšanā sagatavoto pašvaldības saimnieciskā dienesta budžetu. Nosprieda tajā iekļaut atkritumu saimniecības apsaimniekošanas izdevumus. Apstiprināja saimnieciskā dienesta nolikumu.

▶ **Remonti skolā**

Piešķīra Ls 709,88 jaunas elektrosadales uzstādīšanai vidusskolā.

▶ **Skolēnu ēdināšana**

Izveidoja darba grupu nosacījumu izstrādāšanai privāto uzņēmēju piesaistīšanai vidusskolas skolēnu ēdināšanai: Elmārs Pēterhofs (vadītājs), Andris Kojro, Gunta Abaja, Aiga Štrausa un Zinta Eizenberga.

Apstiprināja vidusskolas virtuves aplēstās pusdienu cenas:

2.–4. klašu skolēniem un pašvaldības apmaksātām brīvpusdienām — Ls 0,80 (vienāda ar valsts apmaksātām pusdienām 1. klases skolēniem). 5.–12. klašu skolēniem kompleksām, dienu iepriekš vai tās pašas dienas rītā pasūtāmām pusdienām — Ls 0,80. Ja vajadzīgs sortimenta saglabāšanai, cenas iespējams paaugstināt līdz 30%.

Atcēla Kolkas pagasta padomes 25. V lēmumu par brīvpusdienām Kolkas pamatskolas bērniem 2009./10. m. g. Sociālajam dienestam uzdeva atkārtoti izskatīt iesniegumus un piešķirt brīvpusdienas pēc saistošajiem noteikumiem *Par sociālo palīdzību Dundagas novada iedzīvotājiem*.

▶ **Sociālais dienests**

Veselības un sociālās palīdzības centra vadītājs Valdis Rande plāno, ka sakarā ar pārmaiņām Talsu slimnīcas darbā būtu iespējams piesaistīt darbam mūsu novadā atsevišķus medicīnas speciālistus no Talsiem (neiropatalogs, ginekologs), kam būtu vajadzīgas telpas.

Nolēma pārvietot Sociālo dienestu uz bērnudārza ēku Talsu ielā 7.

▶ **Skolēnu pārvadāšana**

Atcēla maršrutu uz Kaļķiem plkst. 14.55. Noteica, ka attālums līdz tuvākajai pieturai no dzīvesvietas ir: 1.–4. klases skolēniem 2 km, 5.–12. klases skolēniem — 3 km.

Pagarināja iepriekšējo līgumu par skolēnu pārvadāšanu ar IK *Auto un Būve* līdz izsludinātā konkursa noslēgumam un jauna līguma noslēgšanai.

▶ **Sadarbība ar biedrībām**

Nolēma jaunās novada domes vārdā pāratjaunot telpu izmantošanas līgumus ar biedrībām *Bērnu dienas centrs «Mājas»* un *Zaļais novads* un noslēgt līgumu ar biedrību *Kolkas radošā grupa* par telpām Kolkas tautas namā.

Paredzēja 2010. gada budžetā līdzekļus vietējo iniciatīvas projektu līdzfinanēšanai 10% apjomā: *Kolkas radošajai grupai* — Ls 315, *Zaļajam novadam* — Ls 337 un *Bērnu dienas centram «Mājas»* — Ls 418.

▶ **Pirmpirkuma tiesības**

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem Dundagas pagastā: *Saulpurenes* (7,51 ha), *Armandas* (2,3 ha), *Krišjāņa Barona iela 9* (0,1849 ha), *Aizvēji* (7,75 ha) un *Akri* (6,6 ha); Kolkas pagastā: *Jaunkurgati* (2,3983 ha) un *Jaunotti* (0,4338 ha).

▶ **Teritorijas plānojums un detālplānojums**

Izdeva saistošos noteikumus Nr.7 *Par Dundagas novada teritorijas plānojumiem* un saistošos noteikumus Nr.8 *Par Dundagas pagasta padomes 22.12.2008. saistošajiem noteikumiem Nr.21 «Īpašuma Muņu Grabi (kad. Nr.8850 009 0080) detālplānojuma grafiskā daļa, teritorijas izmantošana un apbūves noteikumi».*

▶ **Sporta halle**

Apstiprināja SIA *Velve-AE* izstrādāto Dundagas sporta halles skiču projektu un atļāva tehniskā projekta izstrādi.

▶ **Vēlēšanu komisija**

Ievēlēja Dundagas novada vēlēšanu komisiju: Sandra Kokoreviča, Guntis Kārklevalks, Rita Podkalne, Andris Vīksna, Raitis Sirkels, Inguna Klēvere un Ilze Pirvite.

▶ **Zvejas limiti**

Apstiprināja noteikumus *Kārtība, kādā slēdzami līgumi rūpnieciskās zvejas tiesību nomai Dundagas novadā.*

▶ **SIA *Ziemeļkurzeme* valde**

Apstiprināja SIA *Ziemeļkurzeme* valdi: Andris Kojro, Guntis Kārklevalks un Gatis Ralle.

▶ **Jauniešu mītnes cenrādis**

Noteica mēneša maksu par uzturēšanos Jauniešu mītnē Dundagas vidusskolas audzēknim — Ls 20. Slimības laikā un brīvlaikā tā samazināma par Ls 1 katrai neizmantotajai darba dienai. Ja mītni izmanto divi vai vairāki vienas ģimenes bērni, piemērojama 50% atlaide. Ja audzēknis jauniešu mītni izmanto ne biežāk kā 2 reizes nedēļā, maksa ir Ls 2 par vienu dienu.

7. septembrī

▶ **Slimnīcu apvienība**

Piekrita Talsu novada domes 4. IX lēmumam veidot slimnīcu apvienību starp a/s *Talsu slimnīca* un Ventspils pilsētas pašvaldības SIA *Ventspils slimnīca*. Darbam valdē no mūsu novada ieteica izpilddirektoru Elmāru Pēterhofu.

▶ **Pirmpirkuma tiesības**

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamo īpašumu *Kurbadi* (35505 m²) Kolkas pagastā un īpašumiem *Mārtiņi* (12,5 ha), *Zviedri* (22,9 ha), *Mežkangari* (10,3 ha) un *Dadži* (32,5 ha) Dundagas pagastā.

Protokolus pārlūkoja Aivars Miška

Atkritumu šķirošana

Kolkā radušies iedīgļi jaunai atkritumu apsaimniekošanai. No 7. IX iedzīvotāji bez maksas var nodot sašķirotus sadzīves atkritumus.

Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrībai *Piejūra* īstenojot kopprojektu ar Vides ministriju un Eiropas Savienības Kohēzijas fondu, Kolkas ciemā izveidoti 3 dalīto atkritumu šķirošanas laukumi: pie pamatskolas, pagasta pārvaldes ēkas un stadiona. Jaunie konteineri paredzēti šķirotajiem sadzīves atkritumiem: stiklam — zaļie konteineri, papīram, kartonam, plastmasai un PET pudelēm — dzeltenie. Aicinu Kolkas iedzīvotājus neslinkot un ievietot saplacinātas PET pudeles un nesaplēstu stikla taru jaunajās tvertnēs, tā samazinot atkritumu apjomu parastajos sadzīves atkritumu konteineros un veicinot otrreizējo izejvielu pārstrādi.

Pagaidām jaunie konteineri ir gandrīz tukši. Desmit dienās stiklam domātajā tvertnē bija iemestas apmēram 10 stikla pudeles, bet PET konteinerā — aptuveni 10 litru plastmasas pārpalikumu.

Otrreiz pārstrādājamos atkritumus droši drīkst nest no mājām un lādēt koši krāsotajās tvertnēs! Par jauno pakalpojumu nav jāmaksā ne pašvaldībai, ne iedzīvotājiem.

Un vēl. *Piejūra* ziņo, ka jaunuzbūvētajā Rojas atkritumu pārkraušanas un šķirošanas stacijā, kā arī poligonā *Janvāri* iedzīvotāji bez maksas var nodot lielgabarīta atkritumus (sadzīves pārpalikumus, mēbeles) un bīstamos atkritumus (baterijas, dienasgaismas spuldzes, elektropreces). Taisnība, līdz šķirošanas punktiem savu laiku nokalpojušās lietas ir jānogādā pašiem. Neatstāsim lūžņus pie kopējā atkritumu konteinera vai tuvējā mežā, bet utilizēsim tos atbilstoši noteikumiem!

Alda Pinkena teksts un foto

Novadu vadītāju tikšanās

2. IX Dundagā, Attīstības nodaļā, tikās pašvaldību sadarbības apvienības (PSA) *Ziemeļkurzeme* iestādi veidojošo pagastu padomju saistību pārņēmēji — Talsu, Ventspils un Dundagas novadu vadītāji, lai veidotu kopīgu skatījumu par PSA turpmāko darbību.

Jebšu Dundagas novada domes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs aicināja sēdi vadīt Talsu novada domes vadītājam Miervaldim Krotovam kā iedzīvotāju skaita ziņā lielākā novada pārstāvim, viņš atteicās un lūdza to darīt A. Zumbergam, kas jau iepriekš darbojies iestādē un ir šīs sanāksmes ierosinātājs.

Sanāksmē PSA koordinatore Gunta Abaja iepazīstināja klātesošos ar iestādes darbības virzieniem un Dundagas novada domes priekšlikumiem, kā turpmāk nodrošināt e-pasta pakalpojumus. Apvienības pansijas vadītāja Lilita Laicāne ciemiņus izvadāja pa pansijas telpām, pastāstot par sniegto pakalpojumu apjomu. A. Zumbergs izteica domes priekšlikumus, kā nākotnē nodrošināt pansijas pakalpojumus. Tāpat novadu vadītāji lēma par PSA *Ziemeļkurzemes* iestādes turpmāko darbību.

Apspriedē pieņēma vairākus lēmumus. Novadu vadītāji atzina, ka apvienības pansija ir ekonomiski izdevīga un pietiekami labā stāvoklī, tāpēc sadarbība jāturpina. Talsu novada domes priekšsēdētāja vietniece Solvita Ūdre ziņoja, ka domes Sociālajā komitejā izskatīja jautājumu par Valdgales pagasta iemītnieku uzturēšanos pansijā un nolēma turpināt līgumu. Pēc Dundagas novada domes priekšlikuma nolēma ar laiku pansijas saimniecisko uzturēšanu nodot Dundagas novada domes Sociālā dienesta pārziņā.

G. Abaja norādīja — tā kā e-pasta serveris izmanto Dundagas novada pašvaldības pieslēgumu, Dundagas novada dome ir gatava pārņemt tā turpmāko nodrošināšanu attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ar uzņēmējiem, lai uzturētu viņu e-pastu un mājas lapas. Novadu vadītāji nolēma to pieņemt zināšanai.

Šajā tikšanās reizē nolēma arī pārņemt PSA *Ziemeļkurzeme* iestādi kā Dundagas, Talsu un Ventspils novadu domju sadarbības iestādi. Tāpat pieņēma lēmumu turpināt finansēt PSA *Ziemeļkurzeme* iestādi iepriekš noteiktā kārtībā un apjomā no Dundagas, Talsu novada Valdgales pagasta pārvaldes un Ventspils novada Ances, Puzes un Tārgales pagasta pārvaldes budžetiem.

Saskaņā ar likumu *Par pašvaldībām* pārejas noteikumu 28. punktu līdz 2009. gada 1. novembrim ir jāpārskata apvienības iestādes nolikums, tāpēc novada domēs vajadzētu izteikt priekšlikumu par turpmāko sadarbību. Ja to izdarīs, tad oktobra beigās varētu rīkot nākamo tikšanos.

Diāna Siliņa

Kļūsti par audžuģimeni!

Labklājības ministrija (LM) aicina visus, kas vēlas kļūt par audžuvecākiem, piedalīties bezmaksas kursos. Tie šoruden notiks gan Rīgā (Skolas ielā 28), gan Ventspilī (krīžu centrā *Paspārne*), ja pieteiksies vismaz 15 dalībnieki.

Pēc mācībām audžuģimene varēs uzņemties rūpes par bērnu līdz brīdim, kamēr bērns atgriezīsies savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, viņu adoptēs. Tātad audžuvecāki par bērnu uzņemas atbildību noteiktu laiku.

Svarīgi apzināties, ka, pieņemot bērnu, būs nodrošināts arī pietiekams finansiālais atbalsts. Audžuvecāki ik mēnesi saņems Ls 80 pabalstu neatkarīgi no audžubērnu skaita, kā arī bērna vajadzībām atbilstošu pabalstu. Palīdzību būs gatavi sniegt arī pašvaldības bāriņtiesas un sociālā dienesta darbinieki.

Audžuģimene varēs saņemt bezmaksas psihologa konsultācijas, kā arī tikties audžuģimeņu atbalsta grupās, piedalīties semināros.

Par audžuvecākiem var kļūt cilvēki no 25 līdz 60 gadiem, un audžuģimene var būt gan precēts pāris, gan neprecēts cilvēks. Vispirms ir jāvēršas dzīvesvietas bāriņtiesā ar personu apliecinošus dokumentu, iesniegumu par audžuģimenes statusa piešķiršanu, ģimenes ārsta, psihiatra un narkologa izziņu par veselības stāvokli.

Bāriņtiesa mēneša laikā tos izskatīs, novērtēs ģimenes dzīves apstākļus, motivāciju un sniegs atzinumu. Saņemot pozitīvu atbildi, ģimenei būs jāapgūst noteikts mācību kurss.

Audžuvecāki var izvēlēties, kāda vecuma bērnu uzņemt un iepriekš iepazīties ar bērnu.

Sīkākas ziņas par mācību kursiem un audžuģimenes statusa piešķiršanu pie LM Kurzemes reģiona konsultantes Ligitas Bergmanes pa tālruņiem 63323733, 26543871, kā arī mājas lapā *www.lm.gov.lv*.

Ineta Mauriņa,
Sociālā dienesta vadītāja

Administratīvajā komisijā

Komisija 8. IX sēdē izskatīja 10 administratīvā pārkāpuma lietas.

Vienu administratīvā pārkāpuma protokolu sastādījusi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Talsu rajona nodaļas vecākā eksperte, pārējos — Dundagas novada pašvaldības policijas inspektors.

Pēc Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 186. p. 1. d. par dzīvošanu bez derīgas pases sastādīts 1 protokols, 186. p. 2. d. par dzīvošanu bez deklarētas dzīvesvietas — 1 protokols, 172. p. 3. d. par alkoholisko dzērienu nodošanu nepilngadīgu personu rīcībā — 1 protokols, 173. p. 2. d. par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, kas saistīta ar nepilngadīgā alkoholisko dzērienu lietošanu — 1 protokols, 173. p. 3. d. par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, saistītu ar nepilngadīgā alkoholisko dzērienu lietošanu — 1 protokols.

Pēc pašvaldības saistošo noteikumu *Par sabiedrisko kārtību Dundagas pagastā* par pārmērīgu alkoholisko dzērienu lietošanu, kas ir traucējoša apkārtējiem iedzīvotājiem, sastādīts 1 protokols, par atrašanos sabiedriskā vietā ar atvērtu alkoholiskā dzēriena iepakojumu sastādīti 5 protokoli.

Dace Kurpniece, komisijas sekretāre

Par zaļu pat vēl zaļāks

Kolkas pamatskolā un bērnudārzā

10. IX Sociālās, izglītības un kultūras komitejas sēde notika Kolkā. Izmantojot izdevību, deputāti iepazinās ar pamatskolu un bērnudārzu.

Lai gan sakāmvārds māca nevērtēt vīru no cepures, iepazīstoties pirmo iespaidu parasti rada svešinieka āriene. Gluži tāpat ir ar vietu. Iestādes ārpuse, pēc tam iekšpuse, sakoptība — tā ir vizītkarte, ko uzreiz pamana. Un gadās tā, ka visai pieticīgos apstākļos, kad kurpe spiež, viss var būt saposts un glīts, un otrādi, — materiāli labvēlīgos nosacījumos valdīt haoss un nemājīgums.

Kolkas iestādes pieder pirmajam gadījumam. Pamatskolas ārpuse ir saposta, skolas priekšā zied košumkrūmi (deputāts Valdis Rande tā sajūsmināts par otrreiz izplaukušajiem rododendriem, ka piecas minūtes stāv blakus ziedošajiem zariem, lai uzsūktu aizejošo vasaru), līdzās valsts karogam plīvo ekoskolas starptautiskais Zaļais karogs, ko mācību iestāde nupat saņēmusi par īpašiem panākumiem ilgtspējīgas attīstības, vides izglītības un vides aizsardzības veicināšanā skolā un tās apkārtnē.

Direktore Antra Laukšteine uzreiz iepazīstina ar trim vaļiem, kas balsta nelielo lauku skolu un ar ko kolčiņi pamatoti var lepoties: skolā ir savs pūtēju orķestris, te māca lībiešu valodu (līdzšinējā skolotāja gan devusies pensijā, bet skola cer aizsākto turpināt) un skolai ir ekoskolas statuss (par to esam rakstījuši arī *Dundadzniekā*). Nupat skola par centīgu makulatūras vākšanu (2,01 tonna) ir saņēmusi zīmēšanas un akvareļu papīru un tādējādi izglābusi 26 kokus!

Mācību iestādei ir arī savi grūtie jautājumi. Ļoti svarīgi būtu atjaunot datorklasi, bet iegādāties jaunus aparātus šajos laikos ir sarežģīti, pašlaik šķiet pat neiespējami.

Skolas plānojums bijis dīvains, jo tajā nav paredzēta ēdamtelpa. Taču bez ēšanas iztikt nevar, tāpēc šim nolūkam atvēlēta daļa no trešā stāva — pavisam neierasti. Ēdamzāle šķiet mājīga, ēdienu piedāvājums gana plašs un tiešām par nelielām cenām. Tomēr no skolas 85 skolēniem pusdieno apmēram 60. Daudzu skolu nelaime mūsdienās — čipsi, kolas un snikeri — izkonkurē kārtīgu ēdienu. Labi vēl, ka skolas tiešā tuvumā neatrodas veikals kā Dundagā.

• *Jaunā internāta iemītnieki.* *A. Laukšteines foto*

Vēl viena liela vajadzība — skolai nav kārtīgas sporta zāles, tāpēc savulaik iecerēta liela sporta halle. Turpat blakus skolas ēkai slejas jaunbūve — milzīgs angārs. Jācer, ka pamati krietni ielikti, jo viss ciems atrodas dūksnainā vietā, arī skola uzcelta purvā. Pašreizējos apstākļos halles celtniecība apsīkusi, bet par ņemto kredītu pašvaldībai regulāri jāmaksā procenti. Deputātu ziņā ir izlemt svarīgu stratēģisku jautājumu, kā nākotnē rīkoties — ieguldīt vēl ļoti nopietnus līdzekļus sporta hallē vai tomēr pievērst skatu tautas namam?

Tālāk dodamies uz bērnudārzu *Rūķītis*. Arī šeit mūs iepriecina glīta un kārtīga vide, turklāt pārliecināmies, ka sveši no ielas iestādē nemaz tā nevar iekļūt. Tā arī tam jābūt! Bērnudārza vadītāja Aija Tarlapa mūs uzreiz ved uz augšstāvu, kur jau sācis darboties vēl līdz galam nepabeigtais internāts *Rūķu nams* — svaigākais jaunveidojums Kolkas ciemā. Pie sienas plāksnīte vēsta, ka internāts tapis, īstenojot novada domes deputātu Aldona Zumberga un Valda Randes ieceri, bet paldies jāteic visiem, kas pielikuši roku un ielikuši sirdi, sākot ar celtniekiem un beidzot ar uzņēmīgo bērnudārza vadītāju. Augusta pēdējā dienā te vēl bijušas būvgružu kaudzes, bet jau pirmajā septembrī internāts vēris durvis pirmajiem iemītniekiem. Mūsu ciemu reizē no astoņām paredzētajām istabiņām gatavas un apdzīvotas ir četras, un celtniecības darbi vēl turpinās. Internāts sniegs pajumti gan tālumniekiem, kam grūti ikdienā izbraukāt uz skolu, gan arī bērniem ar sociālām vajadzībām. Viesmīlīgā namamāte uzsver, ka *Rūķu nams* darbojas nepārtraukti visu diennakti, tātad arī nemitīgi te jābūt kādam darbiniekam.

Pēc darbadienas Kolkas pagastnamā deputāti vienojās, ka izbraukuma sēdes jārīko arī turpmāk, un, iespējams, jau nākamajā reizē varētu iepazīties ar Kolkas ražotnēm.

Alnis Auziņš

Kultūrizglītība — ikviena pamatvajadzība

Visu vasaru dažādi plašsaziņas līdzekļi vēstīja par Latvijas kultūrizglītībā notiekošo. Līdz ar to arī mūsu skolas saime pārdzīvoja nopietnu satraukumu par apdraudēto mūzikas un mākslas izglītību ne tikai novadā, bet arī valstī kopumā. Tomēr Dundagas Mākslas un mūzikas skola (DMMS) pastāv un darbu turpina. Uzsākot jauno mācību gadu, mūsu skolā mācās 122 audzēkņi.

Valsts ir drastiski samazinājusi pedagogu algas mūzikas un mākslas skolām, taču mūsu skolas saime ir meklējusi dažādus risinājumus, lai kvalitatīvi un radoši turpinātu darbu. Arī šajos budžeta apstākļos, neprasot no pašvaldības papildfinansējumu, kā arī nepaaugstinot vecāku maksājumus, esam atraduši vislabāko veidu, lai kvalitatīvi īstenotu profesionālās ievirzes izglītības programmas. Esmu pateicīga par savu skolotāju un tehnisko darbinieku sapratni un atbalstu! Esam kļuvuši vēl saliedētāki. Šis laiks ir *iedarbinājis* mūsu prātus, kā veidot skolas darbu atbilstoši šī brīža pieprasījumam un vajadzībām. Mācību darbs ir ieguvis dažādus radošus papildinājumus. Mūzikas nodaļas audzēkņus vairāk iesaistīsim instrumentālos ansambļos, dažos no tiem būs iespējams muzicēt kopā ar skolas absolventiem. Esam izveidojuši mūzikas skolas audzēkņu popgrupu, atjaunojuši skolotāju kapelu, kurā spēlēsim kopā ar saviem audzēkņiem. Skolas dejotāji ir uzdevumu augstumos un papildus mācību programmas apguvei jau tagad iestudē jaunas dejas, ar kurām priecēt novada iedzīvotājus. Vēl ir daudz ieceru, jāspēj tik īstenot. Mākslas nodaļā esam piesaistījuši profesionālu veidošanas skolotāju — keramiķi. Kā līdz šim piedalīsimies gan dažādos mākslas konkursos, gan izstādēs. Rosīgāk iesaistīsim audzēkņus dažādās novada kultūras dzīves norisēs.

Mākslas un mūzikas skolas gadiem pilnveidotā materiālā bāze ļauj ne tikai daudzpusīgi un kvalitatīvi īstenot mācību programmas, bet arī piedāvāt interešu izglītības programmas par maksu — pirmsskolas vecuma bērniem, skolas vecuma bērniem un pieaugušajiem. Novada iedzīvotājiem, kam patīk dziedāt, zīmēt, veidot, muzicēt, dejot, uzstāties, piedalīties koncertos, konkursos un izstādēs, piedāvājam iespēju Mūzikas studijā bez priekšzināšanām apgūt mūzikas instrumentu spēli (klavieres, pūšamos instrumentus, akordeonu, ģitāru, sitamos instrumentus). Pirmsskolas vecuma bērniem būs iespēja dziedāt popgrupā. Sagatavosim bērnus konkursiem, kā *Cālim* un *Gailim*.

Mākslas studijā savukārt piedāvāsim vizuālās mākslas nodarbības, kurās varēs mācīties zīmēt un gleznot. Ir iespējams pieteikties sagatavošanas kursos. Praktiskā darbnīcā aicināti darboties tie, kas vēlas apgūt stikla, zīda un citu materiālu apgleznošanu vai arī iemācīties izgatavot aksesuārus un mīkstās rotaļlietas, kā arī tie, kurus interesē darbs ar mālu.

Dejas studijā ne tikai individuāli, bet arī kolektīviem ir iespēja apgūt skatuviskās kustības. Dažādas dejas un rotaļas varēs mācīties pirmsskolas un skolas vecuma bērni.

Šī laika grūtības un nepietiekamais finansējums nav un nevar būt par iemeslu, lai zaudētu sasniegto — profesionalitāti, kvalitāti, daudzpusību tuvā un tālā nākotnē. Kultūrizglītība mūsdienu pasaulē vairs nav elitārisms. Tā ir pamatvajadzība.

Lai mums visiem kopā izdodas!

Linda Vīksna, DMMS direktore

Jauns gads sācies!

1. IX jauns mācību gads iesākās Dundagas vidusskolā.

Lai gan Zinību dienā joprojām turpinājās celtniecība, viss bija kā jauna mācību gada sākumā: skanēja valsts un Dundagas himna, skolēni skaitīja dzejoļus un pieaugušie teica uzrunas, priecīgs satraukums staroja pirmziemnieku sejās.

Tomēr bija arī vairāki jaunumi. Novada domes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs uzsvēra, ka pirmo reizi mācību gads sākas novadā. Tad visus klātesošos sveica vidusskolas jaunā direktore Aiga Štrausa. Pēc tam VAS *Latvijas valsts meži* Ziemeļkurzemes mežsaimniecības direktors Aldis Felts pasludināja Dundagas vidusskolu par *Mammadaba* vēstniecību šajā mācību gadā (sk. arī 8. lpp. un iepriekšējo *Dundadznieku*), un 6.b klases skolēns Vilhelms Bērzlejs pacēla vēstniecības karogu.

Pasākuma viducī skolas pagalmā visi skolotāji griezās raibā karuselī — katram rokās pa vienai krāsainai lentei, un katrs dabūja pa krāšņai saulespuķei.

Par iespēju 1. IX sveikt skolotājus ar skaistām saulespuķēm skolas vārdā pateicība Nepartu ģimenei, SIA *Melisa N* un z/s *Strautiņu Pelītes*!

Pusdienlaikā uz svētbrīdi luterāņu baznīcā pulcējās pulciņš skolēnu un daži skolotāji. Mācītājs Armands Klāvs aicināja skolēnus zināšanas krāt ar jēgu — mācīties kopā ar Kristu. Klātesošie nodziedāja dažas dziesmas un saņēma jaukas apsveikuma kartiņas, kuru gatavošanā roku bija pielikusi Zinta Rozefelde.

Savukārt 23. IX vidusskolā notika Karoga svētki. Skolas saimi uzrunāja direktore Aiga Štrausa un direktores vietniece izglītības jomā Austra Auziņa. Piecdesmit deviņi skolas izcilākie skolēni mācību darbā fotografējās pie skolas nozīmīgākā simbola — skolas karoga. Tapa arī visas skolas saimes kopējais foto.

Alnis Auziņš

Priecīgie svētki bērnudārzā

7. IX pirmsskolas izglītības iestādē *Kurzemīte* pie bērniem, kas nesen atgriezušies no vasaras brīvdienām, ciemojās vecāki, Burtu meitiņa un Dziesmu meitiņa, 6 pelītes, 3 sivēntiņi un Karlsons.

Sākumā *Kurzemītes* vadītāja Anita Krūmiņa pastāstīja, ka bērnu ir daudz un grupas ir pilnas. Bērnudārzu šogad apmeklēs ap 120 bērnu, no tiem 37 sešgadnieki un 28 piecgadnieki. Vadītāja uzsvēra — šis rīts būs kā atmiņu kamols no tā, ko bērni vēl pa vasaru nav aizmirsuši.

Muzikālā audzinātāja Rudīte Baļķīte jeb Dziesmu meitiņa sveica skolotājas un viņu palīdzes ar dzejoli, kas noteikti patika arī bērniem, jo stāstīja, ka skolotājas nav nekur tālu, bet ir tepat, bērniem blakus, dala smaidus un rotaļājas.

Un tad tikai sākās! Kārlis Blūmentāls izteiksmīgi deklamēja dzejoli, kurā neaizmirsa pieminēt arī māmiņu un savus brāļus. Annijai Paulai Heibergai skanīgi dziedot par pelītēm, tiešām tās, simpātiskas bez gala, bija klāt, dejodamas un ko gardu grauzdamas. Centīgajai Burtu meitiņai bija pazuduši burti, un to skaidri varēja redzēt, apskatot viņas kleitu. Trīs mīlīgi rozā sivēntiņi uzstājās ar dziesmu. Taču, kad parādījās Karlsons, visiem aizrāvās elpa. Viņš bija neapturams savā lidojumā un gribēja, lai bērni pasaka, kā sauc to, ar ko viņš lido. Pat tie, kas zināja vārdu *propellers*, apjuka, jo ne jau katru dienu ielido īsts Karlsons.

Kad visi bija kārtīgi izdziedājušies un izgājuši rotaļās, kaut ko teikt vēlējās arī vecāki. Šoreiz viņu vārdā paldies visiem darbiniekiem sacīja Baiba Dūda. Viņa norādīja, ka bērnudārzā jau nekā netrūkstot, jo pašiem ir sava Burtu meitiņa un Dziesmu meitiņa, pelītes un sivēntiņi, un pat Karlsons. Tāpēc vēlēja visiem draudzīgus draugus un pašiem būt draudzīgiem, blakus kādu, kas samīļo, un daudz saulainu dienu. Arī mēs pievienojamies Baibai, novēlot visiem darbiniekiem un bērniem būt tikpat radošiem kā aizvien.

• *Karlsons un citi bērnu priecinātāji.*

Diānas Siliņas teksts un foto

Dundagas seriāls

MAZBĀNĪTIS

Turpinājums. Sākums 5. (86.) numurā.

Ļaužu atmiņās mazbānītis joprojām dzīvs. Kādu daļu no tām esam raudzījuši apkopot. Daži stāstījumi it kā tieši neskar Dundagas pagastu (dundadznieki gan brauca uz Ventspili pa abām līnijām), tomēr labi raksturo bijušo laiku un cilvēku attieksmi pret mazbānīti.

Šaursliežu stāstiņi

Alvīne Veinberga (dzīvojusi Miķeļtornī, tagad Ventspilī):

— Tā ir bērnišķība... Kad Ventspils Brīvdabas muzejā dzirdu mazbānīti braucam, kad atskan svilpe un es saožu akmeņogļu smaržu, tad sāku raudāt. Cilvēki prasa: «Vai jums slikti, vai jāaptur vilciens?» Es papurinu galvu un braucu tālāk. Braucu un brēcu, un tā ikreiz. Katru gadu cenšos pabraukt un pabrēkt. Pagājušogad gan ne, slimība traucēja.

Miķeļtornī bānītis šķērsoja ciemu. Ejot uz lauku, bija jāapstājas, lai vilciens aizietu. Bānītis gāja līču loču. Trīsdesmitajos gados jūrmalas līniju iztaisnoja. Viens no tiem, kas šos darbus strādāja, bija dzejnieks Fricis Dziesma. (F. Dziesma — īstajā uzvārdā Forstmanis — no 1927. līdz 1938. gadam strādājis par tehnisko zīmētāju dzelzceļa iecirkņa kantorī. Miris trimdā Zviedrijā. — A.A.) Vēlāk ilgus gadus ar viņu sarakstījos. Nu jau gadus piecus viņš kapu kalniņā, tagad sarakstos ar viņa meitu.

Es tagad strīdos ar jaunākiem cilvēkiem, kas netic maniem stāstiem, kur kādreiz ir gājis mazbānītis. Esmu pat ieteikusi parakt ar lāpstu, un tad ir pārliecinājušies. Miķeļtornī kādreiz līnija gāja pāri mūsu laukam, diemžēl nekad tēvam neuzprasīju, vai viņš par to no dzelzceļa pārvaldes dabūjis kādu atlīdzību. Tolaik, taisnojot ceļu, sliedes daudziem šķērsoja zemi.

Vienreizēja bija iešana uz staciju, sevišķi Lūžņās, Lielirbē un Miķeltornī, kur stacijas bija tieši ciemu vidū. Tu varēji būt pļavā 5 kilometru tālu, bet, ja pulksten piecos pienāca mazbānītis, tad līdz tam jāpagūst nokļūt mājās, nomazgāties un vismaz tīru priekšautu uzsiet, un — uz staciju prom! Tur visi stāv kā bildes 5 minūtes, kamēr bānītis apstājies. Pēc tam visi barā iet uz pastu, lai gan zina, ka tur nevienam nekas nav pienācis. Retam kādreiz kāda vēstule, tikai trīs ģimenes bija pasūtījušas preses izdevumus. Kad vilciens aizgāja, visi atkal pie darba. Tā bija tradīcija. Bez tās nevarēja iztikt.

• *Piemiņas zīme Miķeļtorņa stacijā.* *Foto no A. Veinbergas albuma*

Svētdienās tā bija galvenā satikšanās vieta. Ja nu bija kādi jaunumi, tad tos uzzināja pie stacijas, kur citur! Ārkārtīgi skaisti un interesanti. Tādi ciemi kā Rinda un Virpe bija apdalīti, jo stacijas atradās desmitiem kilometru no apdzīvotas vietas. Kurš tur ies uz staciju? Tur tu varēji izrādīties, apskatīties, kas citiem mugurā. Tas bija brīnišķīgi. Tas ir pagājis laiks.

Kad jūrmalas mazbānītim apritēja 90 gadu — 2006. gadā —, es domāju, ko gan labu izdarīt. Naudas man nav... Izdomāju! Aizgāju uz bijušo darbavietu ventilatoru rūpnīcā. Tā un tā, uztaisiet dzelžus, divus stabus un pāri tiem skārdu ar uzrakstu *Miķeļtorņa stacija* un vēl gada skaitļus, cik tas maksātu? Sarunāju par 50 latiem, to varēju atļauties.

Tad piezvanīja Lilita Kalnāja no Lībiešu lietu nodaļas. Nu, Alvīnīt, kas jums padomā? Izstāstu savu ieceri. Ko nu? Pēc kāda laika piemiņas akmens gatavs. Brīnišķīgi! Tikai būtu to man uzreiz pateikusi! Kur es vairs savus dzelžus likšu? Akmens, saprotams, ir daudz pārāks. Lilita uzlika akmeņus arī Mazirbē un Sīkragā. Es gribēju, lai ir arī Lielirbē un Lūžņās, jā, jā, mēs liksim līdz pašai Ventspilij. Ne nu uzlika, nekā.

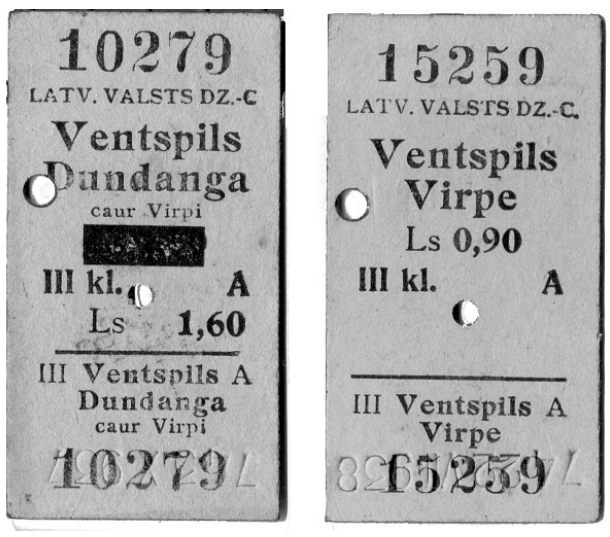

• *Mazbānīša biļetes.* *Foto no Imanta Brusbārža kolekcijas*

Vilnis Mitlers:

— Pagasts bija liels, un tajos laikos noiet 10 — 20 km dienā ar kājām bija sīka vienība. Kolcinieki, vaidnieki gāja uz Mazirbi, tālāk ar bānīti varēja tikt uz Dundagu. Ja ceļiniekiem vajadzēja, tad nakšņoja pilī pie komandanta — Kārļa Ludeviga tēva.

Tas bija pirms kara, man bija kādi septiņi astoņi gadi, kad tēvs pirmo reizi paņēma līdzi uz Rīgu. Papildus mazbānītim tad kursēja arī motorvagons — viens vagons ar iekšdedzes dzinēju, nevis ar tvaika lokomotīvi. Ar to braucām no Stendes atpakaļ uz Dundagu. Vai tas gāja tālāk, nezinu. Varbūt bija ātrāks. Lielumu arī neatceros.

Velga Blumberga:

— Ap 1941. gadu kādus sešus mēnešus kursēja motorvagons, tā saucamais baltais bānis, arī no Ventspils līdz Dundagai.

Motorvagoni uz Dundagas šaursliežu ceļiem

Šinīs dienās dzelzceļu virsvalde laidusi apgrozībā uz Ventspils–Stendes šaursliežu ceļiem motorvagonus. Pagaidām lietošanā laisti 2 motorvagoni — pasažieru vilcienu vietā starp Stendi un Talsiem un Stendi un Dundagu. Jaunie motorvagoni būvēti dzelzceļu galvenās darbnīcās Liepājā un ir moderni un ērti. Tanīs ir 35 sēdvietas un ap 20 stāvvietu, nodalījums nelielai bagāžai un vadītāja kabīne. Motorvagons ir 12 metrus garš, no ārpuses krāsots zilā, gaiši iedzeltenā un alumīnija krāsā, bet no iekšpuses klāts ar dabīgu ozola un oša koku bet visi sēdekļi pārklāti ar imitētu ādu.

Braukšanas maksas ziņā tie pielīdzināti 3. klases vagoniem. Pagaidām motorvagoni apgrozās pēc vilcienu saraksta, bet, sākot ar 19. maiju, kad stāsies spēkā jaunais vilcienu saraksts, tie ies daudz ātrāki.

Paredzams, ka drīzumā šādu motorvagonu laidīs apgrozībā arī starp Ventspili un Dundagu. Ventspili tas atstās ap plkst. 8.30, bet Dundagu plkst. 17, ceļā pavadot 2 un pus stundas.

Pasažieru vilciens starp Dundagu un Ventspili ies pēc līdzšinējā saraksta.

Ventas Balss, ***Nr. 51, 1940. g. 9.V***

Jana More
Ance
(dzejoļa fragments)

Pācē — dzirnavas,
Jorniņos — bode ir,
Bet Lonastē atelsās mazbānītis.

Vilnis Mitlers:

— Ar mazbānīti daudz sāku braukt kara laikā. Māšele mācījās Talsos ģimnāzijā, bija paika jāved, bračka daudz slimoja un gulēja Talsu slimnīcā. Toreiz vagonā katrā galā dega svece. Cik tas bija garš? Metrus 8, un apmēram 2 metrus plats. Vienā pusē bija kādi trīs logi, otrā 2, katrā ziņā nevienādā skaitā, jo pie vienas sienas vidū atradās krāsns. Soli abās pusēs iekārtoti paralēli sienai, galā durvis un bremžu laukumiņš, varbūt metru reiz metru liels. Uz turieni varēja atvērt durvis. Ja vilciens gāja pārāk ātri, tad konduktors pieskrūvēja rokas bremzi, un mēs, puikas, arī kādreiz.

• *Uz mazbānīša vagona kāpnēm Velta Vēze un Mirdza Ziemiņa. 1949. gads.*
Foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem, Edgara Hausmaņa arhīvs

Vēl bija svečlukturi, tādi četrstūraini skapīši. Kara laikā sveču un malkas nebija. Konduktors ar lukturi staigāja. Cik nu biļetes kontrolēja... Ja pasažieri gribēja gaismu, tad ņēma sveces no mājām līdzi. Kad ziemā brauca uz Ventspili, tad pasita padusē bišķi malkas, lai būtu ko iemest krāsnī un pa ceļam varētu kaut cik sasildīties.

Vilciena sastāvā bija 5 līdz 6 pasažieru vagoni. Kara laikā vienmēr, arī pēckara gados tie bija bezgala pārpildīti. Citas satiksmes jau nebija. Līdz 50. gadiem pastāvēja Ventspils apriņķis, tur vajadzēja kārtot visas darīšanas. Tiem, kas tik labi nepelnīja, zemniekiem, kam bērni jāskolo, naudas pietrūka, un citas iespējas nebija kā braukt uz Ventspils tirgu spekulēt. Dundagā vagoni vēl nebija tik pilni, bet pie Popes... Stāvgrūdām pieslānīts! Ziemā auksts. Krāsni gan kurina. Tie, kas vidū, bļauj, lai nekurina, karsts esot, tie, kas pie durvīm, brēc, ka auksts, salstot nost.

Kara laikā ogļu nebija, arī vilciens gāja ar malku. Kad, uz Ventspili braucot, tās pietrūkās, tad lokomotīves vadītājs apturēja vilcienu, izkāpa ārā — zāģis un cirvis līdzi! — un ceļmalā nozāģēja sausāku koku. Ērti un lēti! Ik pa gabalu bija ūdens ņemšanas vietas: Plintiņos, tur, kur ozols ceļmalā, pa kreisi ceļā uz Talsiem, Dundagas pusē: Beitikos, Pācē. Rezerve varēja būt nepilniem 10 kilometriem. Tas lielākoties bija kāds valks vai bedre. Ja bānītim vajadzēja braukt pret kalnu, tad bija bēdīgi. Gandrīz vai spēka nepietika.

Īpatnēji vēl bija tas, kā varēja noteikt, kurā stacijā piestāj. Kara laikā, braucot uz Ventspili, viss bija tumšs, vagonā arī. Stacijas mainījās: Lonaste, Virpe... Kā zināt, kura stacija klāt? Pēc pasažieru valodas! Anceniekiem sava valoda, popniekiem sava. Pēc izloksnes varēja zināt, kurā stacijā esi.

Uz Ventspili taisnā līnija veda caur Anci. Tas vilciens no Dundagas atgāja varbūt ap 4 no rīta, lai Ventspilī pienāktu uz darba sākumu — ap 8. Tā bija pirms kara, kara laikā un pēc tam. Atpakaļ no Ventspils nāca ap 4 pēcpusdienā un ap astoņiem vakarā pienāca Dundagā. Otra līnija gāja ar līkumu, caur jūrmalu — Mazirbi. Šis vilciens no Dundagas stacijas izgāja ap pusnakti un otrā rītā pienāca Ventspilī. Vakarā no Ventspils devās atpakaļ. Uz Stendi vilciens gāja vakarā. Pēc pusnakts tas nāca atpakaļ. Stendē stacija atdalīja lielo bāni un mazo. Atsevišķa līnija gāja uz Mērsragu.

Vācieši savulaik būvēja dzelzceļu, lai izvestu meža materiālus — līdz jūrmalai, tālāk tos transportēja pa jūru. Ik pa gabalu bija ierīkotas krautuves: Dundagā, Kurčos, Nevejā, Šlīterē, pie Cepeļlejām, Mazirbē. Šo vilcienu sastāvā bija 5 — 6 baļķu vagoni. Cik tur varēja uzkraut? Kādus 5 — 6 kubus. Īpaša līnija veda uz Ģibzdi, līdz Zaķirbēm, tur bija meža materiālu krautuves.

Ausma Šķēle:

— Virpes staciju atklāja 1935. gadā. Ludvigs Zeltiņš stacijas priekšnieka pienākumus pildīja līdz stacijas slēgšanai 1960. gadā. Otrā pasaules kara beigās stacijā saimniekoja vācu armijas virsnieki.

Pretī stacijai atradās kokmateriālu krautuves. Materiālus 1948. un 1949. gadā pieveda zirgu pajūgos, iekrāva un sūtīja ar preču vilcieniem uz Ventspili. Krāvēju brigāde krāva garkoku vagonos. Preču vilcienus krāva dienā un naktī, un tos pavadīja virskonduktors un jaunākais konduktors (astes konduktors). Ziemā, satinušies kažokos, viņi sēdēja vagona galā. Vēlāk pie pēdējā preču vagona piekabināja pasažieru vagonu. Vagonā kurināja dzelzs plītiņu ar malku un dažreiz ar oglēm.

Pasažieru vilcienu, kas kursēja no Ventspils uz Dundagu, pavadīja virskonduktors, jaunākais konduktors un vagona pavadone. Izbraucot no stacijas, pavadone rokās turēja sarkanu karodziņu.

Vilciena sastāvā bija pasta un bagāžas vagons. Pasta vagonu apkalpoja divi cilvēki. Iekasēto naudu par pārdotajām biļetēm stacijas priekšnieks slēgtā brezenta maisiņā nodeva pasta vagonā pret parakstu.

Bagāžas vagonā pārvadāja liela gabarīta preces. Iekraujot liela daudzuma bagāžu, lokomotīve un bagāžas vagons iebrauca blakus sliedēs līdzās bagāžas rampai. Ar stumjamiem ratiņiem bagāžu pārvietoja noliktavā. Daudz preču — kastēs iepakotas zāles — atveda aptiekai.

• *Virpes stacijas priekšnieks Ludvigs Zeltiņš.* *Foto no A. Šķēles albuma*

Stacijā bija trīs sliežu ceļi — galvenais un divi blakus ceļi. Blakus sliežu ceļos izmijās vilcieni. Agri rītos pirms vilciena pienākšanas pārbaudīja pārmijas, lai nenotiktu avārijas.

Apkopoja Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta tapšanā V. Blumbergai, V. Mitleram, A. Šķēlei un A. Veinbergai.

Turpmāk vēl.

Vizītkarte

Aldis Pinkens: «Kolka man nav vienaldzīga»

Divus mēnešus pēc stāšanās jaunajā amatā uz sarunu aicināju pagaidām vēl Kolkas pagasta pārvaldes vadītāja pienākumu izpildītāju Aldi Pinkenu.

Uzziņai. **Aldis Pinkens dzimis 1970. gadā Ventspilī, mācījies Rojā un Rīgā — Radioelektronikas aparātbūves tehnikumā un Politehniskajā institūtā — radiotehniku. No 1992. gada kolcinieks. Precējies. Piecpadsmitgadīga puiša un sešpadsmitgadīgas meitas tēvs.**

— Ko tu saredzi kā svarīgākos uzdevumus Kolkas pagasta pārvaldes vadītāja amatā?

— Pavisam vienkārši sakot — nodrošināt pagasta iedzīvotājiem iespējami ērtus pašvaldības pakalpojumus, kā arī izpildīt to, ko novada lēmēji nolemj.

— Tad jājautā, kāpēc tu piekriti šim darbam?

— Man Kolka patīk — vieta un cilvēki, lai gan pats neesmu kolcinieks. Man nekad nav bijis vienalga, kā šajā vietā ir un kā vajadzētu būt. Gribētos, lai Kolkas vide kolciniekus mudinātu tur dzīvot un rosinātu atgriezties pasaulē aizklīdušos. Tātad, lai būtu viss dzīvei nepieciešamais.

— Bet pašlaik ar «visu nepieciešamo», proti, darba iespējām, nav diez ko lāga.

— Ne tik sen piekraste bija pat ļoti labi attīstīta, un ārkārtīgi negribētos, lai Kolka pārvērstos par Sīkragam līdzīgu ciemu. Izsīkstot darba iespējām, tas ātri var notikt. Pašvaldības kopējs uzstādījums ir lemt un rīkoties tā, lai ciemā un pagastā kaut kas būtu. Prom aiziet vienkārši, atpakaļ atsaukt ļoti grūti. Protams, ne pašvaldība, ne vēl jo mazāk pārvalde nevar radīt darbavietas, bet mums jācenšas vismaz neradīt neciešamus apstākļus, lai cilvēki nejustu, ka viņiem ir kaut kā mazāk nekā pirms administratīvi teritoriālās reformas. Lai būtu viss, pie kā viņi ir pieraduši, lai tepat Kolkā varētu ērti nokārtot lietas kā līdz šim. Domāju, ka to spēšu nodrošināt. Neviens nedrīkstētu justies kā galīgā nomalē.

— Darbu turpina arī abas skolas, bibliotēkas un tautas nams.

— Turklāt tās šeit nozīmē kaut ko krietni vairāk nekā pilsētā. Jo mazāka apdzīvota vieta, jo lielāks svars.

— Tātad vēlreiz skaidri un gaiši: tu neesi lēmējs, bet tev jānodrošina saikne starp Kolkas iedzīvotājiem un novada lēmējiem.

— Es varu tikai ieteikt. Man jārūpējas, lai pašvaldības lēmēji ņemtu vērā to, ko es saku sava pagasta vārdā. Varu norādīt, ja lēmēji, manuprāt, kaut ko saprot nepareizi.

Mazā vietā dzīves pulsu jūt nepārtraukti. Cilvēki ir arī pieraduši, ka pagastmājā jebko var ātri noskaidrot, ja vien ir kaut neliela vēlēšanās. No otras puses, viņi paraduši daudz būt mājās, un tikai tad, kad kaut kas ievērības cienīgs ir noticis, pajautā: bet kāpēc man ne-

viens neko nepaprasīja vai nepastāstīja? Tā ir.

— Un tur pagrūti ko mainīt.

— Man jābūt aktīvam nemitīgi, zināmā mērā pat jāuzbāžas. Tāpēc arī ir nodibināta ciema valde. Tādu izveidot ieteica dundadznieki. Pagaidām neko īpaši gan neesam lēmuši. Pārējiem sešiem valdes cilvēkiem pastāstu, kas ir noticis, kādi Kolkai svarīgi jautājumi novada domē apspriesti, ko esmu paveicis. Raugām sarīkot ideju apmaiņu, tā saucamo prāta vētru.

— Mēs esam satikušies vienas izbraukuma sēdes priekšvakarā. Ir noderīgi šad tad pastāvīgo komiteju sēdes rīkot Kolkā.

— Neapšaubāmi. Tā cits citu labāk iepazīst, izraujas no ierastības, iepazīstas ar jaunajām novada vietām. Galu galā vismaz dažreiz varu palikt Kolkā, nebraucot uz šīm sēdēm Dundagā. Cenšos apmeklēt visu komiteju sēdes, jo nekad nav iespējams pateikt, vai kas nebūs vajadzīgs no manis saistībā ar Kolku. Komitejās noris īstais darbs, domes sēdēs jau ir jānobalso par komiteju izstrādātajiem un izspriestajiem jautājumiem. Domes sēdēs kaut ko ieteikt vai izdiskutēt parasti ir par vēlu. Es gan reizēm stipri turos, lai kaut ko neiebilstu. Bet — neesmu deputāts. Tātad, ja man ir sakāmais, tad jārunā komitejas sēdēs.

— Deputātu kandidātos tu nebiji, bet piekriti pārvaldnieka amatam.

— Astoņus gadus biju deputāts Kolkas pagastā. Divreiz pēc kārtas, pietiek. Lēmējiestādēs vairs negribu būt. Pats gan nebūtu iedomājies pieteikties pārvaldnieka amatam. Bet mani uzrunāja, un es neatteicos.

— Pagājuši divi mēneši. Vai ir esi atklājis daudz jauna?

— Nē. Pašvaldībā biju darbojies pietiekami ilgi, tāpēc milzu jaunatklāsmes nav. Taisnība, visu vadīt ir citādi nekā atnākt pāris reižu mēnesī uz sēdi.

— Man kā naivam cilvēkam šķiet, ka viens no galvenajiem novada jautājumiem ir pārvarēt savstarpējo neuzticību un maz pamazām dundadzniekiem un kolciniekiem saaugt kopā kā vienam veselumam. Šķirtās Vācijas pēc apvienošanas gadiem mocījās tieši attiecību jomā, un mums tāds mazs Vācijas modelītis. Viegli nebūs. Tieši tādu saskatu arī mūsu avīzes uzdevumu — grūtu, bet vajadzīgu. Vismaz mēģināt. Kliedēt mītu, ka Dundagas dēļ Kolka iznīks. Vai otrādi: ka tieši Kolkas dēļ Dundaga panīks. Bez pašu kolcinieku palīdzības to grūti paveikt. Grūti arī mainīt iesīkstējušos uzskatus.

— Lepni cilvēki ir šajā pusē. Ģeogrāfiskajā ziņā gan Kolka nekādi nevarētu būt centrs.

— Turklāt, ja abi mūsu pagasti atrastos milzīgajā Talsu novadā, Kolka tāpat būtu nomalē, vēl lielākā.

— Jā, bet tad varbūt sirdi sildītu doma, ka Kolka un Dundaga būtu vienādi *maziņas*. Man gan šķiet, ka esošais modelis ir labāks, jo daudzām mazām pašvaldībām ir grūti kaut ko sev izcīnīt, pavisam reti priekšniecību redzētu, varbūt pat nemaz. Bet es saprotu kolcinieku domu gājumu: no pēdējiem kolhozu laikiem Kolkai ar Roju izveidojās ļoti ciešas saites. Bija sadarbība zivjapstrādē, zvejniecībā, tāpēc arī apziņa, ka rojnieki ir savējie, piejūras ļaudis, ka abi ir vienots veselums. Dundadznieki ir lauksaimnieki. Tātad nav tik ļoti *mūsējie*. Vēl jāņem vērā arī nesenās vēstures pagastu pirmo personu nesaskaņas.

— Kaut gan — personas nāk un aiziet, iedzīvotāji paliek.

— Tā ir, bet paliek arī fons. Cik atceros, tad jā — Dundaga ar Kolku gribējusi *draudzēties*, bet mēs neparko. Bet nu ir tā, kā ir noticis, un kopā jādzīvo.

— Tad viens no taviem uzdevumiem būtu katrā izdevīgā gadījumā skaidrot, ka dundadznieki nevēlas kolciniekus apēst.

— Par virsuzdevumu es to nesauktu, bet par vienu no daudzajiem gan. Diemžēl man ir sanācis rūpīgi izlasīt tikai trīs jaunākos *Dundadzniekus*, bet varu droši apgalvot, ka tajos kolciniekiem būtu, ko lasīt. To arī iesaku, cik vien spēju.

— Iepazīstini mazliet ar savu dzīves gājumu! Kā nokļuvi Kolkā?

— Neatkarības sākumā, pirmajos Godmaņa laikos, man piedāvāja darbu kolhozā *Banga*, darīt to, ko pratu — ņemties ar automātiku un elektroniku, mērierīcēm. Kā sāku, tā paliku. Kolkā sastapu savu nākamo sievu. Arī ienācēju.

— Tā īsti savā arodā nestrādāji?

• *Ar Kolkas jaukto kori Kolkasragā. Aldis Pinkens — 5. no kreisās.*

— Nav vairs ne VEF, ne Radiotehnikas. Pēdējā vērā ņemamā darbavieta Kolkā bija SIA *Baltijas zivs*. Viss gāja braši apmēram līdz 2007. gadam. Darbs bija, trūka strādnieku. Es biju tirdzniecības vadītājs, pārdevām saražoto zivju produkciju citām Eiropas valstīm. Mums krīze iestājās ātrāk nekā Latvijā kopumā. Privātuzņēmēji to pirmie manīja, cilvēki sāka aizvien vairāk aizplūst no valsts, paliekošajiem prasības auga, bet atdeve ne.

Vispār es uzskatu, ka aizbraukt uz pirmo sitienu prom no Latvijas nav pareizi, tas būtu jādara tikai tad, ja patiešām ūdens jau smeļas mutē. Jo citādi sanāks tā: tiem, kuri kādreiz atgriezīsies (un es domāju, ka daudzi tomēr agri vai vēlu atgriezīsies), manuprāt, vairs nebūtu nekādu tiesību žēloties un gausties, ka dzimtenē viss ir darīts slikti vai nepareizi tai laikā, kamēr cilvēks strādāja citas valsts labā. Latviešiem nav ne čigānu, ne beduīnu gēnu, kas liktu vienmēr klīst pa pasauli, labāko vietu meklējot. Pirmais vilnis no Latvijas gan aizceļoja galvenokārt laimi meklēt, pēc principa «kur ir labi, tur ir dzimtene». Jā, tagad stāvoklis ir mainījies, nu jau brauc tie, kas te vairs tiešām nesaskata iespējas. Bet, cik vien var, jācenšas ķepuroties tepat.

— Ko dari brīvajā laikā? Ar ko aizraujies?

— Dziedu Kolkas jauktajā korī. Mani pierunāja, es pamēģināju un paliku. Visvairāk mani interesē tehnika. Ne lielā, smagā, bet elektronika, tagad — datori, automātika. Kad sāku dzīvot Kolkā, daudzus gadus kolciniekiem remontēju visu, kas rozetē spraužams. Tas man patīk. Tā ir arī laba atslodze pēc darba ar cilvēkiem. Aparāti nerunā pretī. Manuprāt, mēs savstarpēji labi saprotamies. Kolkā servisa nebija, un tā es iepazinu vietu un iedzīvotājus. Man šķiet, ka esmu bijis katrā mājā, daudzās pat vairākkārt. Toreiz bija tādi televizori, kas prasīja remontu nepārtraukti! Tas man palīdzēja iepazīt Kolku no iekšpuses, paveikt to, ko ienācējam šajā vietā grūti ātri izdarīt. Te nenoliedzami ir samērā noslēgta vide, tāda ir šejieniešu daba, ko savulaik vēl paspilgtināja aizliegtā zona. Varbūt arī tāpēc esmu kļuvis par Kolkas dzīves vadītāju.

Alnis Auziņš
Foto no A. Pinkena albuma

• *Pinkenu ģimene: meita Laura, ģimenes galva Aldis, sieva Inga, dēls Jānis.*

Jaunie futbolisti uzvar

16. IX Kolkas pamatskolas audzēkņi ieguvuši kausu Talsu novada skolēnu sacensībās futbolā 1996.–1997. gadā dzimušo grupā.

• *No kreisās: priekšā Janeks Bite un Elvis Muņķevics, 2. rindā Oskars Jostiņš, Radovans Kevrelis, sporta skolotājs Oskars Sproģis, Jānis Zvirbulis, Henrijs Bordjugs un Mairis Kehers.*
Foto no Kolkas pamatskolas albuma

Kā pastāstīja sporta skolotājs Oskars Sproģis, sacensības notikušas minifutbolā: uz samazināta laukuma, komandā 7 spēlētāji, ieskaitot vārtsargu, spēles laiks — 12 minūtes. Sacentušās 9 komandas, un finālā kolcinieki pieveikuši ļoti spēcīgo Talsu ģimnāzijas vienību.

Vēl pērn jaunais sporta skolotājs strādājis ar futbolistiem individuāli, bet šajā mācību gadā nodarbības lielākoties ir tikai sporta stundās. Gan palicis viens sporta pulciņš, kurā līdztekus futbolam jaunie kolcinieki apgūst arī basketbola un florbola iemaņas. Taču stadionā daudzi bērni un jaunieši spēlē kājbumbu patstāvīgi. Līdztekus futbolam vietējie skolēni gūst labus panākumus krosā.

Alnis Auziņš

Pie mums, uz zemēm

Veselības centrs *Mežlīdumos*

Rodertu ģimenes īpašumā *Mežlīdumos* pēdējos gados notikušas pārvērtības. Uzcelts un gandrīz pilnībā pabeigts liels divstāvu nams — veselības centrs, *Mežlīdumi* no saimniecības, ko pazina galvenokārt kā sojas audzētājus, pārtop par vietu, kurā piedāvā cilvēkiem mācīties veselīgi dzīvot. Par to pastāstīt aicināju ģimenes galvu Ansi.

— Tu, būdams pilsētnieks, pirms septiņiem gadiem kopā ar dzīvesbiedri Janu apmeties uz dzīvi Dundagas pagastā, lai pats gūtu labumu no lauku dzīvesveida un lai atziņās par veselīgu dzīvošanu dalītos ar citiem. Būtība ir saglabājusies, tomēr kaut kas iecerēs, arī saimniekošanā ir mainījies?

— Tikai tagad man radusies pārliecība, kas īsti dzīvē jādara. Jā, nemainīga palikusi būtība: vēlos popularizēt veselīgu dzīvesveidu. Jautājums ir par izpausmi. Iesāku ar zemkopību. Apzinos savus dotumos, praktisko ķērienu. Spēju rakt zemi, audzēt pārtiku, būvēt un remontēt mājas. Bet, lai te, *Mežlīdumos*, izveidotu veselīga dzīvesveida centru, ir vajadzīga komanda. Domāju, ka man piemīt arī vadītāja dotumi, tomēr pamazām atklāju savā raksturā nepilnības, kuru dēļ citiem ar mani ne vienmēr ir viegli sadarboties. Sapratu, ka pašam krietni jāaug, lai spētu ne tikai rakt zemi, bet arī kļūt par vadītāju.

Pirms diviem gadiem draugi no Čehijas *Mežlīdumos* mūs pamatīgi mācīja, kā jāstrādā dzīvesveida centrā. Visi darbojās jaunajā mājā, tolaik vēl stipri negatavā, man laiku un spēku paņēma saimnieciskās norises, tāpēc programmai daudz nesekoju līdzi. Sieva gan mudināja mācīties masāžu, kas bija viena no praktiskajām mācībām. Es pret to jutu psiholoģisku barjeru. Nespēju gar citiem gramstīties! Tomēr tiku tam pāri un vienā dienā iedzinu to, ko citi nedēļu bija mācījušies. Skolotāji bija pārsteigti par manām spējām, jo es jau pirmajā dienā ieguvu tādu stāju un tvērienu, it kā iepriekš būtu strādājis par masieri. 2007. gada augustā intensīvi mācījos masāžu, pērn rudenī sāku studēt Sporta akadēmijā fizioterapeitos.

Tas viss un arī jaunā divstāvu ēka ir pakārtots vienam mērķim, — lai te varētu rīkot veselības nedēļas jeb, precīzāk sakot, atpūtas kursus.

— Kas ir piedāvāto atpūtas kursu pamatakmeņi?

— Viss sakņojas 8 dabas principos. Dalībnieki nedēļu mēģina tos izdzīvot, izbaudīt, pārliecināties, ka pat īsā laika posmā atjaunojas veselības resursi. Pirmais princips: veģetārs, tīrs ēdiens, pēc iespējas bioloģisks, pašu audzēts. Otrs princips: daudz dažādu kustību. Tam seko trešais: svaigs gaiss. Kas var būt labāks kā kustības svaigā gaisā? Pirmajā atpūtas kursā, kas notika no 9. līdz 16. augustam, mums bija *rozīnīte* — speciāliste mācīja elpošanas vingrojumus. Tādus var veikt katru rītu pie atvērta loga 10–15 minūtes. Kaut ko līdzīgu māca dziedātājiem. Vingrošanas nozari gribu profesionāli attīstīt, tā man pašam patīk, un es vēlos palīdzēt citiem. Manuprāt, skolās joprojām vairāk domā par sportiskajiem sasniegumiem, nevis par veselības pamatu ierādīšanu visam mūžam.

Ceturtais princips: ūdens lietošana. Tās ir dažādas procedūras. Jaunajā mājā ir arī pirtiņa. Tomēr galvenais ir iemācīties dzert pietiekami daudz ūdens, tas ir, dienā 1½ litra.

— Un tā pat nav zāļu tēja?

— To varētu lielā mērā ieskaitīt, bet nedomāju, ka būtu prātīgi tādos apmēros dzert zāļu tējas.

— Bet biežāk jāstaigā ķeizara gaitās?

— Nē. Sākumā labi dzert pa maziem malkiem. Jādzer regulāri. Aplam būtu divas dienas tikpat kā nedzert, bet trešajā — ļoti daudz.

• *Ansis ar Ervinu, Kārli un Filipu pie jaunā veselības centra.*

Piektais princips ir saules gaisma. Katru dienu jāiet ārā, jākustas, nedrīkst visu laiku sēdēt telpās. Mums pieteicās kāda sieviete ar visai nopietnu invaliditāti. Viņa reti bija gājusi laukā. Te, saulītē, pat vienā nedēļā viņas spējas paiet uzlabojās!

Sestais princips ir atturība no netikumiem un atkarībām. Mūsu centrā nesmēķē un nelieto alkoholu. Mudinām nedzert kafiju. Viens dalībnieks uztraucās, kā iztiks bez rīta kafijas. Es teicu: ja dikti gribēsies, es tev atnesīšu, tomēr aicinu to nelietot. Kafija nav alkohols, bet, ja to regulāri lieto, var rasties vairogdziedera problēmas, asinsrites slimības un ne tikai tās.

Septītais princips ir atpūta. Cilvēkā jābūt stabilam ritmam, laikus jāiet gulēt. Daži dalībnieki teica, ka grib atradināties no vēlas gulēt iešanas, dažiem pat divi naktī šķita agrs laiks! Taču, lai sirdi saglabātu stipru pēc iespējas ilgi, pie miera būtu jādodas desmitos vakarā. Laiks līdz pusnaktij domāts sirds atpūtai. Ceļamies pēc sešiem, veselības nedēļas dalībniekiem bija jāceļas pulksten 6.45.

Visbeidzot, pamatakmens ir uzticība Dievam. Astotajā principā svarīgas ir arī savstarpējās attiecības.

— No kurienes aizgūti šie astoņi principi?

— Programma radās ap 1860. gadu Amerikā. Tolaik medicīnas sistēma bija drīzāk inkvizīcijas un nāves mašīna, nevis ārstniecība. Lietoja indes, nolaida asinis! Adventiste Elena Vaita, kurai nebija medicīniska izglītība, ierosināja cilvēku ārstēšanai pieiet pilnīgi citādi. Pagājušā gadsimta 50. gados viens no ietekmīgākajiem uzturzinātnes vēsturniekiem, amerikānis profesors Klaivs Makijs nejauši saskārās ar šiem rakstiem un tos augstu novērtēja. Viņš arī teica: nesaprotu, kā tajā laikā varēja dzimt tādas idejas?! Daudzas no tām medicīnas zinātne joprojām apstiprina.

Pašlaik ir vairāk nekā 50 šādu dzīvesveida centru pasaulē, kas izmanto tikai šo programmu, un vairāk nekā 400 lielāku medicīnas iestāžu, kurās izmanto šos principus, apvienojot ar nopietnu ārstēšanu.

Mums nav tādu medicīnas resursu, lai ļoti dziļi izmantotu šos principus, bet arī mēs spējam efektīvi strādāt, un tas ir tikai sākums.

— Latvijā otra tāda centra nav?

— Nē. Katrs to nespēj, vajadzīga arī komanda. Arī man tā vēl nav pilnīga — paša ģimene, vecāki, draugi, kas atbrauc uz kursu laiku palīgā. Vajadzētu vēl domubiedrus, kas dzīvotu līdzās un būtu ar mieru palīdzēt.

— Tu esi kristietis, no konkrētas konfesijas — adventistiem, bet kursus tu piedāvā visiem?

— Jā. Par pirmo reizi — atpūtas programmu tiem, kas grib atjaunot fiziskos un garīgos spēkus, — biju uzrakstījis mūsu adventistu laikrakstā un mazliet pastāstījis arī *Talsu Vēstīm.* Publika saradās raiba. Bija cilvēki, kas idejiski man nepiekrita, taču es nevienu nespiežu tā domāt, kā to daru es. Mēs te neapspriežam, kurš ir pareizais un kurš — nepareizais. Es pastāstīju par savām garīgajām vērtībām, uzskatiem, kas vajadzīgs, lai cilvēks pasaulē justos drošāks, pārliecinātāks, mierīgāks, arī priecīgāks, laipnāks, laimīgāks. Es uzticos Bībelei, tā ir patiesais idejiskais avots visai šai veselības programmai. Piedāvāju ielūkoties šajā grāmatā un uzzināt, ko tā mums vēsta, jo tā ir «patiess ēdiens un patiess dzēriens» (Jāņa 6:55) īpaši šajā dižķibeles laikā izsalkušajām un izslāpušajām dvēselēm. Dieva Vārds manu dzīvi ir pārvērtis, un esmu pārliecināts, ka tas to spēj izdarīt ar ikvienu, kas to lasa un mācās.

— Dalībniekiem tikai jāpiekrīt dienas kārtībai?

— Jā, bet viss notiek nepiespiesti, nodarbības apmeklē pēc pašsajūtas un vēlmēm. Bet nebija neviena, kas nebūtu vēlējies kādā nodarbībā piedalīties. Jā, mēs ēdienkartē neiekļaujam ne gaļu, ne kafiju. Kāds dalībnieks, mediķis, sākumā teica: gan jau ar burkāniem un gurķiem nedēļu izvilkšu, taču noslēgumā atzina, ka arī no ēdiena guvis daudz vairāk, nekā bija cerējis.

• *Dzīvesbiedre Jana un dēls Ervins jaunceltnē.*

Protams, iemācīties masēt ir vieglāk nekā īsā laikā pilnīgi svešiem cilvēkiem radīt saskanīgu gaisotni. Tāpēc man sirdi visvairāk iesildīja kursu noslēgumā kādas dalībnieces teiktais: pie jums pat tik kašķīgs cilvēks kā es nomierinās.

— Cik cilvēku tu spēj uzņemt?

— Pirmajā reizē bija desmit, bet negribētu vairāk par septiņiem, lai visiem būtu ērti. Katru dienu nodrošinām trīsreizēju ēdināšanu, vingrošanu, pastaigas, arī ar nūjām, pirti, piecas masāžas nedēļā. Sākumā atpūtas programmu piedāvāšu pāris reižu gadā, ne biežāk.

— Saprotu, ka kursu ideja ir dalībniekiem likt pārdomāt līdzšinējo dzīvesveidu un mudināt kaut ko mainīt?

— Tieši tā. Pārdomāt savas atkarības un no kaut kā atteikties. Iemācīties pareizi elpot. Novērtēt kustību jēgu un miega un atpūtas lomu. Pilnvērtīga veģetāra uztura priekšrocības, kas ilgstošā laikā spēj pat attīrīt asinsvadus un mazināt aterosklerozi.

— Tātad jaunā divstāvu ēka ar plašo semināru telpu un lielo virtuvi, ar labiekārtotām istabiņām radīta vienam nolūkam — veselības kursu rīkošanai. Pastāsti par celtniecību!

— Pirms trim gadiem maijā likām pamatakmeni. Pamatus lika viena brigāde, bet drīz pamanīju, ka viņiem iet šķībi, — pieļautās kļūdas ir manāmas joprojām. Izlēmu tālāk strādāt pats.

Tas bija skaists laiks. Dēls Ervins dzīvojās pa stalažām, sieva ar māsu uz maiņām maisīja līmjavu un smērēja uz blokiem, es tik krāmēju tos rindiņā. Tā uztaisīju visu karkasu. Vēlāk viena ģimene kādu laiku pie manis dzīvoja un palīdzēja, tad atkal kādi citi. Novembrī jaunceltni jau biju dabūjis zem jumta. Laukums krietns, ap 200 kvadrātmetru.

Pa ziemu gan mācījos neklātienē vidusskolā Talsos, tomēr ar vienu palīgu likām griestus un otrajā stāvā aiztaisījām ciet sienas. Tā pa bišķiņam brīvajā laikā katru gadu kaut ko izdarīju. Vēl vajag ielikt grīdas, piebūvītei — logus, pirms galīgā nobeiguma būs jāuztaisa kosmētiskais remonts.

— Kas taisīja projektu?

— Pats izdomāju un uzzīmēju, arhitekts Uldis Puļķis to apstiprināja.

— Daudzpusīgi talanti, uzņēmība un ķēriens tev ir priekš desmitiem, bet kā ar naudu?

— Padārgi sanāca — sešciparu skaitlis eiro naudiņās. Pamatsummu iedeva vecāki, viņi pārdeva zemi. Vienā projektā ieguvu nelielu valsts finansējumu, atguvu PVN naudu, un tad vēl labs ķēriens bija kompensācija par lieguma zemi, — to arī ieguldīju celtniecībā.

— Vai zemi kopt vēl iznāk laiks? Un kā klājas sojai?

— Protams, ģimenei uz galda lieku pēc iespējas vairāk paša audzētā. Siltumnīca pilna ar tomātiem un gurķiem, pagrabs pilns ar krājumiem ziemai. Pilnībā ar *Mežlīdumos* izaudzēto gan nepietiek, šo to piepērku klāt. Ar draugu esmu uzsācis nelielu biznesu — ievedu un tirgoju bioloģiskus pārtikas produktus. No savas vairumtirdzniecības noliktavas ņemu sev rīsus, prosu. Labai pārtikai naudu nežēloju.

Soju audzēju pašu patēriņam, īstenībā nemaz nespēju visu apēst. Raža ir daudz labāka nekā 2004. gadā, kad Ivars Seleckis te filmēja. No pagājušā gada stāv divi maisi neizkultu pupu. Tūlīt jau jaunā raža. Pietrūkst laika, jo ir citas prioritātes.

— Viena tava prioritāte, kam laika pietiek, ir dēli. Iepazīstini, lūdzu, ar viņiem!

— Ervinam septembrī paliek 9 gadi, Kārlim novembrī — 6, Filipam nesen palika 4, Arvilam aprīlī apritēja gadiņš. Oktobrī gaidām Arturu.

Alnis Auziņš
Foto no A. Roderta albuma

• *Atpūtas kursa dalībnieki nodarbībā jūras malā.*

Līvõ āiga • Līvu laiks

Sveiki! • Tēriņtš!

Esmu Anete Ozoliņa, un man uzticēts svarīgais uzdevums pārraudzīt šo lappusi, kurā jūs varēsiet uzzināt par lībiešu dzīvi, nedaudz iepazīties ar valodu un kultūru. Nāku no ievērojamas lībiešu dzimtas — Dambergiem. Kopš vien atceros, saucu sevi par lībieti un nesu šo vārdu ar godu un lepnumu. Būt lībietei ir īpašs dzīvesveids, kas ietver dažādus pienākumus un pasākumus, uzturot lībiešu valodu un kultūru dzīvu. Pirms iemācījos skaidri runāt, jau mācēju daudzas lībiešu dziesmas, kuras dziedāja mana mamma un māsas kopā ar ansambli *Vīm* (*Lietus*). Kopš divarpus gadu vecuma piedalījos lībiešu bērnu vasaras nometnēs Mazirbē, kur apguvu dziesmas un rotaļas, valodas pamatus un izpaudos mākslā. Mana mamma, Baiba Damberga, ir lībiešu māksliniece, tāpēc uzaugu radošā un brīvā atmosfērā, kas ļāva apjaust savus spēkus, apzināt un izcelt lībisko sevī.

Anete Ozoliņa
aneteozolina@inbox.lv

Par līviem tīmeklī • Iļ līvlizt internetõs

Laiks dzīvo līdzi līviem, un daudz ziņu par līviem atrodamas tieši internetā. Kā vadošais jaunāko norišu atspoguļotājs jāmin Līvu kultūras centra veidotais portāls *livones.lv*, kur strukturēti rakstos un attēlos tas viss lasāms un apskatāms, kā arī jebkurš interesents var iesūtīt savus rakstus par atbilstošu tēmu. Visapjomīgāko resursu uzskaitījumu veidojis Kanādā dzīvojošais Roberts Freimuts savā tīmekļa vietnē *ryerson.ca/~freimuts*. Savukārt Uldis Balodis savā mājas lapā *homepage.mac.com/uldis/livonia* izvietojis gan vispārēju informāciju par līviem, gan lasāmos materiālus līvu valodā. Biežāk lietojamos vārdus un frāzes varat atrast Valdas Šuvcānes un Ievas Ernštreites veidotajā Latviešu-lībiešu-angļu sarunvārdnīcā, kas bez maksas pieejama vietnē *eraksti.delfi.lv*. Ja ir vēlme sazināties ar aktīvajiem līviem un viņu draugiem, meklējiet domubiedru grupu *Līvõmõ* portālā *draugiem.lv*.

Reinis Zumbergs

Notikumi • Tieudõd

1.VIII. Līvu svētki Mazirbē. Tos šoreiz īpašus darīja Līvu tautas nama 70. gadadiena un Līvu svētku tradīcijas atjaunošanas 20. gadadienu. Kā ierasts, apmeklētājiem bija iespēja klausīties lībiešu mūziku, iet svētku gājienā, dzirdēt dažādas uzrunas un uzzināt šo to par līvu dzīvē notiekošo.

19.–24.VIII. Līvu ansamblis *Nurmorkestõr* viesojās Somijā. Ansambļa dalībnieki devās cauri visai Somijai pāri polārajam lokam, lai piedalītos sāmu rīkotajā tradicionālās mūzikas festivālā. Festivālā notika seminārs par tradicionālo mūziku un tradicionālās mūzikas koncerts, kas iekļāva arī tradīcijas mūsdienu interpretācijas. Ārpus festivāla jaunieši no ansambļa iepazinās ar sāmu parlamentu un apmainījās ar pieredzi tūrismā un kultūras saglabāšanas jautājumos.

28.–29.VIII. Aizsākās turpmāk ikgadēja tradīcija *Vidzemes līvu dienas*, ko rīkoja Līvu fonds sadarbībā ar Metsepoles līvu kultūras centru. Pasākumā piedalījās lībieši no Vidzemes, Kurzemes un Rīgas, kā arī radu tautas no Igaunijas — seti un hāniešī. Pirmā diena bija veltīta ugunij, iekļaujoties akcijā, kas jau vairākus gadus notiek valstīs ap Baltijas jūru. Otrajā dienā notika triju tautu spēles, kas savukārt ir pirms trim gadiem aizsākta tradīcija starp lībiešiem, setiem un hāniešiem. Kopumā pasākums izvērtās ļoti jautrs, draudzīgs un vienojošs.

Apkopoja Linda Zonne

Nurmorkestõr broutšõb sāmõ mõlõ

Se um ežmi kõrd, ku Duoņignikā tulāb ulzõ ka līvõ kīelsõ. Jegāīdõn, kis tūndõb ēņtšta līvlizõks ja tõb luggõ agā oppõ līvõ kīeldõ, se līb võimizõks siedā tīedõ.

Siz ežmi kēra um iļ Nurmorkestõr, kui ta lekš sāmõ mõlõ.

Kis siedā vel äb tīeda, Nurmorkestõr um ūž līvõd nūord ansambõl, kus attõ līvlizt jegāikš eņtš kūožõst. Sā̆l spēļõb Ulla Ernštreite Pizā kilāst, Dana Bušmane Vā̆ntast, Reinis Zumbergs Dūoņigst, Matīss Stīpnieks Kūolkast ja Rīgõst attõ Jānis Mednis, Linda Zonne, Monta Kvjatkovska, Anete Ozoliņa, Dāvis Stalts ja Julgi Stalte.

21. ja 22. Augustkūs pūoj Sūomõ mõl, sā̆l, kus sāmlizt jelābõd — Inaris vǫ̀ļ Ijahis Idja muzīk festivāl, ja mädkõks vǫ̀ļtõ ka mäd jõvād sõbrād — hānjalizt.

Kontsert vǫ̀ļ väggõ knaš, mēg spēļizmõ ullõ, laz amād kūlõgõd tūodlizt muzīk īeldõ ja jengõ. Jõvā, ku Nurmorkestõr jag võļ amādõn mīelpierāst.

Mikšpierāst se um tā̆dzi? Inari sāmlizt attõ, nei ku līvlizt, piški rov, agā nāntõn um eņtš radio, lapsttarā ja televīzij ka. Siepierāst se um nei ku jõvā näg mäddõn tulbizāigan.

Knaššõ sigž aigõ!

Jānis Mednis

• ***Ansambõl*** *Nurmorkestõr* ***Helsinkis Ansamblis*** *Nurmorkestõr* ***Helsinkos***

• ***Dāvis Stalts (kurā puols) ja Matīss Stīpnieks (paŗīmi puols) īdskubsõ naiz sāmõ parlamentst (sidāms) ja hānjamied Āre (tagān)***

Dāvis Stalts (kreisajā pusē) un Matīss Sīpnieks (labajā pusē) kopā ar sāmu parlamenta pārstāvi (vidū) un hānieti Āri (aizmugurē) Inari festivālā

Lappusē izmantotas Jāņa Medņa foto

Līvu fonds – Dundagai! Līvõ fond Duoņigõn!

Jā. Tieši Tev, mūsu Dundagas novad, mūsu Dundagas novadniek, mūsu lībiešu draugs un pēcteci. Tieši Tev mēs esam kopā nākuši un sākuši savu darbu gan tālajā Rīgā, gan Ventspilī, gan Vidzemes lībiešu novados, kur par lībiešu saknēm sākuši interesēties arvien vairāk to pēcnācēju. Mēs esam arī Mazirbē, Kolkā un Dundagā. Mēs nākam, lai darītu darbu. To esam nolēmuši darīt galvenokārt šeit — Dundagas novadā, tieši tāpēc šis mūsu pielikums lasāms *Dundadzniekā*. Ir pienācis pēdējais brīdis, lai kopīgi apzinātos lībiešu jeb līvu tautas pēdējo iespēju izdzīvot. Mums kopā jāsaprot, ka lībieši šeit vienmēr ir dzīvojuši un viņiem še jādzīvo, tāpat kā visiem, kas viņus ciena un atceras. Lībietim, līvam jākļūst par lepnumu un godā celtu vārdu katra jūsu mutē.

Kāpēc, jūs jautāsiet? Tāpēc, ka šis novads ir unikāls pasaules mērogā tieši ar lībisko. Tas izpaužas gan tradīcijās, gan tautas atmiņās, gan kultūrā, pieminekļos un pašos lībiešos. Mīļie Dundagas novada iedzīvotāji, ir pienācis pēdējais laiks, kad mums kopā jāstrādā pie Dundagas novada attīstības, līdz ar to arī katra jūsu pašu attīstības, kas vainagosies ar vislielākajiem panākumiem, ja būsim cītīgi darba rūķi. Šajā jomā mēs izvirzām lielus mērķus, piemēram, lībiešu vārda iekļaušanu Dundagas novada nosaukumā, lībiešu valodas iedzīvināšanu Dundagas novada iedzīvotāju un vietējās infrastruktūras vidē, lībisko vārdu — vietējā uzņēmējdarbībā. Mums ir spēks, un kopā mēs to varam. Mūsu ļaudis ir pārstāvēti visdažādākajās jomās un sabiedrības slāņos, kas garantē mums plašus kontaktus. Mums visiem kopīgi jāsaprot, ka Dundagas novada nākotne sakņojas galvenokārt divās lietās: pirmkārt, lībiešu tautas un kultūras atdzimšanā, otrkārt, kultūrtūrisma attīstīšanā. Uzsverot šo teritoriju kā lībiešu novadu, mēs panāksim lielu reklāmu visā pasaulē, tas savukārt še pievilinās daudzus tūristus, kas novadam atstās ienākumus nodokļu veidā un attiecīgi dos jums darbu un pabalstus.

Mūsu kopīgajā darbā šis ir vēl sākums, taču esam lēmuši rīkoties pietiekami ātri, gan izmantojot Eiropas Savienības fondu, gan Somugru valstu balsta finanses, kā arī brīnišķīgo sadarbību ar Dundagas novada vadību. Lielu sveicienu sūtām visu mūsu ciemu iedzīvotājiem, kā arī kolceniekiem. Gaidiet mūs ciemos ar konkrētiem priekšlikumiem kopīgajā lietā. Lai visu jūsu dienas būtu Saules gaismas apvītas. Veiksmi darbā un ikdienā vēlot,

Dāvis Stalts,
Līvu fonda valdes priekšsēdētājs
livufonds@inbox.lv,
papildinformācija *www.livones.lv*
vai pa tālruni: 27876112

Piški sõnārõntõz • Mazā vārdnīca

Kēļ ja ilā

līvõ kēļ — līvu valoda
līvlizt — lībieši
sāmlizt — sāmi
sāmõ mõ — sāmu zeme
tulāb ulzõ — iznāk
võimi — spēja, iespēja
jegāīdõn — katram
ilā — daba
brou'tšõ — braukt
Dūoņig — Dundaga
Dūoņignikā — Dundadznieks
Pizā — Miķeļtornis
Vā̆nta — Ventspils
Kūolka — Kolka
Rīgõ — Rīga
rov — tauta
tõdõ — gribēt, vēlēties
tõb — grib, vēlās (viņš/viņa)
oppõ — mācīties
luggõ — lasīt
tundõ — just
tūndõbõd — jūt(viņi)
amādõn — visiem
kõrd — reize
ežmi — pirmais
kēra — raksts
kū — mēnesis un mēness
ūž — jauns
līvõd nūord — līvu jaunieši
jellõ — dzīvot,
jelābõd — dzīvo (viņi)
hānjalizt — hānieši
kis — kurš
kus — kur, kurp
knaš — skaists
spēļõ — spēlēt
ullõ — ārā
kūlõ — dzirdēt
jag — daļa
vǫ̀ļ — bija
mīelpierāst — pa prātam
lapsttarā — bērnudārzs
näg — vīzija, sapnis
tulbizāiga — nākotne
pū'oj — ziemeļi
nurm — lauks
sigž — rudens
eņtš — savs
piški sõnārõntõz — mazā vārdnīca
sõnā — vārds
rõntõz — grāmata
jõvād sõbrād — labi draugi
mäddõn — mums
nāntõn — viņiem
mikšpierāst — kāpēc
se um — tas ir
agā — bet, vai
ku — ka
ka — arī
ja — un
sā̆l — tur
āiga — laiks
īeldõ — skaņu
jengõ — dvēseli

Raibs kā dzeņa vēders

Saulkrastu virzienā

3. IX mēs, 50 cilvēku grupa no Dundagas, devāmies šovasar trešajā ekskursijā.

Pirmais pieturas punkts — Saulkrastu velomuzejs. Jānis Seregins kolekciju sācis veidot 17 gadu vecumā 1977. gadā, bet muzejs, vienīgā privātā seno velosipēdu kolekcija Baltijā, atvērts pavisam nesen. Ziemā tas slēgts, bet vasarā apmeklētāju netrūkst, jūlijā vien te bijuši 770 interesenti.

Apskatei izlikti aptuveni 60 modeļu — gan slavenu Latvijas riteņbraucēju sacīkšu velosipēdi, gan seni bērnu un pusaudžu velosipēdi, netrūkst arī ārzemju ražojumu. Visvecākais laikam ir 1901. gada izlaiduma velosipēds *Columbia*. Kādi tik nosaukumi! *Erenpreiss*, *Opel* (1929. gada balonu riepu sporta velosipēds), *Adla* (1937. gada izlaidums, kalnu velosipēds), *Hercules* (angļu sporta velosipēds), *Graziosa* (franču velofabrikas modelis). Interesants ir bezķēdes velosipēds, populārs vācu modelis, kuru ražojuši 40 gadus.

Mana Valpenes kaimiņiene Herta Zumberga stāstīja, kādā vērtē un cieņā senāk bijuši velosipēdi. 1939. gadā viņa, piecpadsmitgadīga meitene, kalpojusi *Ludos*. Par darbu saņēmusi 25 latus mēnesī. Ļoti tīkojusi sakrāt ritenim, tas maksājis 150 latus. Pusgada alga! Tomēr velosipēdu nopirkusi.

Īstu paradīzi zemes virsū ieraugām kokaudzētavā *Baltezers*. Te Helmuta Kazaka iesākto sirdsdarbu turpina viņa dēli. Steidzīgu, laipnu un jauneklīgu satiekam īpašnieku Vari Kazaku. Pārmijam dažus teikumus, izsakām komplimentus, bet ilgāk aizkavēt neuzdrošināmies, jo tādā laikā kā todien slinkot nedrīkst — augi lūgtin lūdzas padzerties.

Atļaušos mazu atkāpi. *Baltezera* kokaudzētavā pirms gadiem desmit daiļdārzu ierīkošanas gudrībās prakses laikā skolojās Dundagas zēns Mārtiņš Kārklevalks. Par centību arvien esot saņēmis atzinību no sava skolotāja Vara. Savukārt Mārtiņa zināšanas teicami apguvusi viņa mamma Rasma. Tagad pie mums Liepu ielā 2 izveidots brīnišķīgs dārzs. Vajadzības gadījumā te saņemsiet ne vienu vien mīļu padomu un ieteikumu augu izvēlē un kopšanā.

Iegriežamies divās kapsētās, kur atdusas mūsu izcilie Tautas mākslinieki. Skultes kapsētā pakavējāmies pie Edgara Liepiņa atdusas vietas, bet Rīgas rajona Salas kapsētā — pie Eduarda Pāvula kapu kopiņas. Aina un Lilija līdzi paņēmušas rudens ziedus. Kaut arī kapavietas sakoptas, mūsu meitenes tās vēl vairāk uzpoš, nolasot katru nokritušo lapiņu.

Pa ceļam SIA *Lāči* nopērkam smaržīgus un gardus maizes kukulīšus. Kas šo maizi ēd, tas top priecīgs, tā rakstīts reklāmā.

Ekskursijā sprēgā joki, skan smiekli, tātad gūstam daudz veselībai. Krietnu stundu staigājam gar jūras malu Saulkrastos, vērojam Balto kāpu — 18 metru augstu smilšu atsegumu, kas senatnē rādījusi ceļu vietējiem zvejniekiem. Kāpa ir dabas un kultūras pieminekļi, pie tās uzņemti kadri Rīgas kinostudijas mākslas filmām *Kā gulbji balti padebeši iet* (1956. gadā) un *Nauris* (1957. gadā).

Mājupceļā šaipus Cīruļiem emocionālu brīdi piedzīvo mūsu šoferis Andris Tālbergs. Droši vien to īsti gan spēj novērtēt tikai šajā profesijā strādājošie: tas ir kas īpašs, kad tavas automašīnas spidometrā parādās skaitlis 500000. Tik daudz kilometru šķiet neticami, jo autobuss izskatās kā no rūpnīcas nācis. Autobuss pietur, salonā skan urravas un nopaukšķ šampanieša korķis. Lai labi ripo!

Skaistajā atvasaras dienā jutāmies tiešām palutinātas. Aizmirsās ikdienas steiga, darbi pie plīts, toties draugu pulciņā patērzējām pie klāta galda.

Ainiņ! Droši vari visiem iepriekšējiem *paldies* pieskaitīt šīsdienas 50!

Velga Blumberga

Ūdensapgādes traucējumi

Tuvākajā laikā ūdensvada tīklu izbūves dēļ Dundagas centrā būs ūdens apgādes traucējumi, tādēļ atvainojamies par sagaidāmajām neērtībām. Iesakām iedzīvotājiem sagatavot ūdens uzkrājumus 1–2 dienu patēriņam. Ūdensapgādes traucējumi varētu ilgt apmēram 2 nedēļas. Centra māju iedzīvotājus brīdinās par dienu, kad ūdens nebūs.

Guntis Kārklevalks,
Ūdensprojekta vadītājs

No 28. septembra
Sociālais dienests atrodas bērnudārza ēkā Talsu ielā 7.
Mobilais tālrunis 26618686

Dundagas novada Būvvaldes vadītājs Uģis Kaugurs pieņem apmeklētājus Dundagā, Attīstības nodaļā, Pils ielā 14, pirmdienās no pulksten 8.00 līdz 14.00. Tālrunis: 63237857

Dundagas novada dome ar 23.09.2009. sēdes lēmumu nodod sabiedriskajai apspriešanai īpašuma *Atvari* detālplānojuma pirmo redakciju. Sabiedriskās apspriešanas termiņš no 28.09.2009. līdz 25.10.2009. Materiālu izstāde un rakstisko priekšlikumu iesniegšana pašvaldības Attīstības nodaļā Dundagā, Pils iela 14, no plkst. 8.30 līdz 16.30. Lēmumu pieņems novada domes sēdē 28.10.2009.

Otrais *Alfa* kurss

Sākot ar 30. IX, gandrīz katru trešdienu luterāņu draudze pilī rīko 2. *Alfa* kursu Dundagā.

Pirmais notika gada sākumā — ziemā un pavasarī. Ko tas devis?

Luterāņu draudze ieguvusi jaunus, dedzīgus cilvēkus, kas pievienojušies baznīcai. Trīs mazās grupiņas, kas izveidojās *Alfa* kursā, vēl ilgi tikās un studēja kristīgas grāmatas. Viena, tikusi galā ar Rika Vorena *Mērķtiecīgu dzīvi*, vēl aizvien sapulcējas un domā par Bībeles studēšanu. Četri vīri ir iemantojuši dzīvei jaunu jēgu, kas saistīta ar piederību Kristum un baznīcai.

Arī 2. *Alfa* kursā būs iespēja ikvienam, kas to vēlas, saistoši, brīvā, draudzīgā un jautrā gaisotnē iepazīties ar kristīgās ticības pamatiem. Daudzi taču no mums grib rast atbildes uz jautājumiem, kāda ir dzīves jēga, kas ir Jēzus, kāpēc būtu jālasa Bībele, kā Dievs mūs vada, kā varam pretoties ļaunumam un vislabāk izmantot atlikušo dzīvi, kā un kādēļ mums būtu jālūdz, vai Dievs šodien dziedina.

Alfa kurss, no vienas puses, ir izklaide — tuvāka iepazīšanās ar citiem cilvēkiem, vakariņas, mūzika, interesantas lekcijas, darbs mazajās grupās. Taču, no otras puses, tas ir arī nopietns darbs, jo lekciju un mazo grupu pulcēšanās laikā nav iespējams nesekot līdzi notiekošajam un nedomāt, neatbildēt uz būtiskiem jautājumiem.

Kursa noslēgums — 23. XII, tieši dienu pirms Ziemassvētkiem.

Alfa kurss ir par brīvu, bet to laikā būs iespēja ziedot vakariņām.

Visus, kas vēlas piedalīties šajā *Alfa* kursā, aicinām 30. IX droši ienākt pa galveno ieeju pilī, doties pa kāpnēm augšā, un tur jau jūs laipni sagaidīs un ierādīs visu pārējo. Ja netiekat uz 1. nodarbību, varat pievienoties citā. Vecāki, kam nav, kur atstāt mazuļus, varēs tos uzticēt bērnu pieskatītājām.

Diāna Siliņa

Jauni draugi no Lielsalacas

12. IX pēcpusdienā Dundagas luterāņu dievnamā koncertu sniedza Salacgrīvas Lielsalacas evaņģēliski luteriskās draudzes kamerkoris *Dvēseles dziesma*, bet pēc izjustā garīgā koncerta abu draudžu ļaudis baznīcas dārzā pulcējās uz sadraudzību.

Lielsalacieši šajā skaistajā dienā bija devušies ekskursijā uz Rīgas jūras līča Kurzemes krastu. Pirms ierašanās mūsu baznīcā viņi bija izbaudījuši neparastā Kolkas raga, atjaunotā Ģipkas dievnama, Ritas Bumbieres krāšņo dāliju, senās Dundagas pils un vēl citu Kurzemes vietu savdabību.

Sadraudzības brīdī noskaidrojām, kas mums kopīgs vēl līdztekus ticībai un konfesionālajai piederībai: abām draudzēm ir koris un izdota mācītāja spredīķu grāmata. Lielsalaciešus gaidīja tāls atpakaļceļš, tāpēc kopā pavadītais laiks bija īss, taču sirsnīgā Lielsalacas draudzes priekšniece Daina Grebe mūsu draudzi aicināja nākamvasar ciemos uz Lielsalacu. Šo priekšlikumu uzņemām ar prieku.

Diāna Siliņa

Mammadaba aicina

Latvijas skolas jau trešo gadu var piedalīties *Mammadaba* meistarklasē, stādot un sakopjot mežu, izliekot putnu būrīšus, sacenšoties Meža olimpiādē un izzinot *Mammadaba* atpūtas objektus.

Mammadaba meistarklasei var pieteikties visu 1.–9. klašu skolēni kopā ar skolotājiem. *Mammadaba* meistarklases dalībnieku pieteikuma anketa, kas atrodama *Mammadaba* mājaslapā *www.mammadaba.lv* sadaļā *Meistarklase*, ir jāaizpilda un līdz 1. oktobrim jānosūta a/s *Latvijas valsts meži* kontaktpersonai Ingai Miķēnai pa e-pastu *i.mikena@lvm.lv*.

Skolotāji, kas līdz 1. oktobrim būs pieteikušies *Mammadaba* meistarklasē, visu mācību gadu saņems pa pastu un e-pastu papildinformāciju un materiālus: metodisko līdzekli *Angļu valoda mežā*; *Mammadaba* atpūtas žurnālus; citus informatīvos materiālus meistarklases veiksmīgākai pabeigšanai.

Mācību gada beigās aktīvākie meistarklašu skolotāji nopelnīs iespēju piedalīties radošos vasaras tālākizglītības kursos par mežu, meža vērtībām un vides jautājumiem, bet aktīvākajām skolām uz nākamo mācību gadu piešķirs *Mammadaba* vēstniecības titulu un īpašas balvas. Visi meistarklases dalībnieki atbilstoši padarītajam darbam, beidzot šī mācību gada meistarklasi, saņems vai nu mācekļu, vai nu zeļļu, vai arī pašu meistaru diplomus un zaļas balvas!

Mammadaba meistarklase ir zaļa un vispusīga iespēja skolām tuvināt mācību procesu dabai. Tās mērķis ir veicināt skolotāju un skolēnu izpratni par meža daudzveidīgo nozīmi mūsu dzīvē. Deviņas Latvijas skolas, kas pērn bija īstenojušas visvairāk meistarklases aktivitāšu un iesaistījušas visvairāk skolēnu un skolotāju meža izzināšanā, tostarp Dundagas vidusskola, 1. IX saņēma *Mammadaba* karogu, un tās akreditēja uz šo mācību gadu kā *Mammadaba* vēstniecības.

Mammadaba meistarklasi rīko a/s *Latvijas valsts meži* vides izglītības programmā *Izzini mežu*. Galvenais sadarbības partneris — Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts izglītības satura centrs. Vairāk informācijas *www.mammadaba.lv* sadaļā *Meistarklase*.

Inga Miķēna, *tel. 67805432*

Sirsnīgi pateicamies Dundagas novada Domei, SIA *Ziemeļkurzeme*, IK *Auto un būve* vadītājam Ivaram Petrovicam un Ausmai Vikštremai par atbalstu un palīdzību — pēc ugunsgrēka atjaunot katlu mājas darbību.

Brīvības ielas 2 mājas iedzīvotāji

Veselības un sociālās palīdzības centra (VSPC) darbinieki un vadītājs pateicas ziedotājiem — Sarmītie Zumbergai, Aldim Anzenavam, Ivaram Petrovicam, Guntim Pirvitam, Imantam Zingnikam, Naurim Freimutam un Viesturam Silmanim —, kuru ziedojums ļauj ārstam internistam apgūt ultrasonogrāfista specialitāti, kas veselības centrā nodrošinās plašākas diagnostikas iespējas.

Valdis Rande, VSPC vadītājs

Valija Skaidrīte Abaja (1924)
Alfrēds Aviņš (1926)
Raitis Leistmanis (1957)
Mārtiņš Vēmanis (1953)
Jānis Rozentāls (1934)
Pēteris Zarāns (1923)

«Dundadznieks» Nr. 9 (90)
2009. gada septembris.

Dundagas novada domes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā **3085**.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Baiba Dūda, Velta Metene, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Smaida Šnikvalde, Aiga Štrausa, Aldons Zumbergs.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 500 eks.
Internetā: www.dundaga.lv/avize